

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2017 рік

№11 (316)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Борис Легета - Президент американо-української медичної фундації, сподвижник української думки і справи в західному світі. За два тижні він відвідав п'ять найбільших міст України: Київ, Харків, Дніпро, Одеса та Львів. Він зміг виконати головне своє завдання - гідно представити нове видання АУМФ і зустрітися з Патріархом Філаретом. Детальніше - у цьому номері журналу "Бористен".

УКРАЇНО, ти моя молитва...

Василь Симоненко

З
Б
І
Р
Н
И
К

ЦЕ МОЯ УКРАЇНА

Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться
диво-луна,
Це моя Україна,
Це моя Батьківщина,
Що, як тато і мама, одна.

А. Камінчук

«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНИС**
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
ІВАНЕНКО Валентин Васильович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович – завідувач відділу історіографії Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ТРЕТЯК Олексій Анатолійович, завідувач кафедри політології, доктор політичних наук, доцент, Дніпровський національний університет ім. О.Гончара
КРИВОШЕІН Віталій Володимирович, завідувач кафедри соціології, доктор політичних наук, професор, Дніпровський національний університет ім. О.Гончара
СЕРГЄЄВ Вячеслав Сергійович, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент, Дніпровський національний університет ім. О.Гончара
ПОПОВА Ірина Степанівна, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, доктор філологічних наук, професор, Дніпровський національний університет ім. О.Гончара
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович Дніпровський національний університет ім. О.Гончара, декан факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна – Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕЙКО Василь Миколайович – Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦІрина – коректор.

Представництва редакції:
Україна: Володимир Барна, вул.Банкова,2,01024, м.Київ, тел. 066-6243231
США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
Канада: Mr. N.Vorotlenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T3K8, Canada;
Румунія: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7, Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
Бразилія: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;
Австралія: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia - 3046 T.& Fax: 03.93061997;
Ізраїль: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/1, Lod, Israel;
Польща: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N.J. 07059
Франція: Madam Annie Daubenton, Paris, desproches@gmail.com

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса журналу «Бористен»: вул.Телевізійна, 3
49010, Дніпро – 10, Україна
Телефони: (050) 340 - 28 - 27, (056) 713 - 52 - 58
e-mail: fidelisukhonis@gmail.com

 FACEBOOK.COM/BORYSTENINFO
BORYSTEN.COM.UA

 верстка/дизайн журналу
Засновники\видавці: Дніпропетровська міська громадська організація шанувальників журналу «Бористен», Дніпропетровський Національний університет ім.О.Гончара, Дніпропетровська міська громадська організація шанувальників журналу «Бористен», Дніпропетровський Національний університет ім.О.Гончара.
Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за №1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Слово редактора Ексклюзивно

Редакція «Бористену» продовжує залишатися дієвим координатором у налагодженні співпраці поміж Україною і діаспорою. На кольоровій вклейці цього номеру читайте про перебіг візиту на історичну Батьківщину президента Американсько-Української медичної фундації Бориса Легети (США). Інформаційним спонсором цих відвідин виступив наш щомісячник. У Києві відбулася зустріч пана Б. Легети з предстоятелем УПЦ КП Патріархом Філаретом. В ній також взяв участь шеф-редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс.

ЗМІСТ

- Стор 1 Слово редактора
Стор 2 Звернення Наглядової ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара до випускників ДНУ
Стор 3-5 НАДІЄЮ У 2018 РІК
Стор 6-7 Християнська сторінка
Стор 8 - 9 ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ
Стор 10 - 11 ПРЕЗЕНТАЦІЯ У ПОВНІЙ ТЕМРЯВІ
Стор 12 - 14 ДО 75-річчя УПА – ПРИДАДИМО ПРОВІДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ДІЯЧ ЮРІЯ ЛОПАТИНСЬКОГО.
Стор 15- 17 Сто рядків про книгу
Стор 18 Казка "Сніговик"
Стор 19 - 20 Історія хлопця з дніпровського реабілітаційного центру вразила Україну
Стор 21 Студенти за суспільство без насильства
Стор 22 Науковий пошук в дії
Стор 23 АКТУАЛЬНИЙ КРОК АВТОРІВ «БОРИСТЕНУ»
Стор 24 Пам'ятник Євграфу Сідалковському як дзеркало успіху маестро Олега Черногуза
Стор 25-27 Наші переклади
Стор 28 ГЕРОЯМ СЛАВА!
Стор 29 Ювілей університету в центрі уваги Наглядової ради
Стор 30-34 Планове знищення. Як скоювався злочин Голодомору.
Стор 34-36 Чому в Кремлі замовчували голод 1921 року в Україні?

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті borysten.com.ua

«Офіційним рядком»

Звернення

Наглядової ради Дніпровського національного університету імені Олеса Гончара до випускників ДНУ

2018 рік знаковий для Дніпровського національного університету імені Олеса Гончара, адже він – ювілейний. Сторіччя вишу, що з часу свого заснування буремного 1918 р. випустив тисячі фахівців різних профілів, – важлива подія в масштабах міста, області та й усієї української вищої освіти. Переконані, що кожен з тих, хто навчався в нашому університеті, пишається приналежністю до спільноти його вихованців, адже диплом ДНУ ім. Олеса Гончара – це запорука високого рівня знань і вмінь того, хто його здобув. Протягом століття свого існування університет невпинно розвивався, орієнтуючись на передові наукові здобутки й освітянські новації, найвищі гуманістичні цінності. Для його працівників і студентів пріоритетами завжди були фахове самовдосконалення, інтелектуалізм, прагнення до реалізації ідей служіння суспільству, корисної праці задля процвітання української нації, патріотизму й відданості державі. Випускники ДНУ досягли вагомих професійних успіхів національного та світового рівня у багатьох царинах: в політиці й бізнесі, модернізації економіки і державного управління, творенні неперевершених зразків вітчизняної науки і техніки, просвітництва і культури. Їх вирізняє громадська активність, небайдужість до долі своєї великої й малої Батьківщини. Відтак сторіччя ДНУ – це велике свято не лише для тих, чие життя наразі пов'язане з роботою або навчанням у ньому, а й для всіх тих, для кого цей етап залишився в минулому, у теплих спогадах про роки, проведені в стінах університету. І хотілося б, аби це свято запам'яталося усім, стало справжнім маніфестом вірності й любові до рідного вишу, шанобливого ставлення суспільства до самої ідеї академічної вищої освіти. Безперечно, сьогодні наша держава переживає складні часи: збройний конфлікт на Сході й тимчасова окупація Криму суттєво дестабілізують політичну й економічну ситуацію в Україні, що відповідно позначається на всіх сферах суспільного життя, зокрема й на освіті. На жаль, змушені визнати: університету далеко не просто буде на належному рівні

забезпечити проведення всіх необхідних до ювілею заходів бюджетним коштом. Ідеться, зокрема, про оновлення матеріально-технічної, навчально-наукової бази, соціально-культурної інфраструктури, про спорудження Пам'ятного знаку на честь сторіччя ДНУ, публікацію низки ювілейних видань тощо. Знаємо, що вихованці ДНУ завжди цікавилися життям своєї alma mater, ніколи не відверталися в скрутний для неї час, готові були відгукнутися на заклик допомоги. Тож звертаємося до вас, шановні випускники, із проханням підтримати ініціативу Наглядової ради університету щодо утворення спеціального цільового фонду й зробити свій внесок в цю благородну справу. Фонд відкрито на базі громадської організації «Спілка випускників ДНУ імені Олеса Гончара» (Г.О. «Спілка випускників ДНУ» р/р 29001237007, ЄДРПОУ 24498507, в АТ «Райффайзен Банк Аваль», м. Київ, МФО 380805. Призначення платежу: на проведення заходів до 100-річчя ДНУ).

Контакти:

Тел. (056) 374-98-03; (056) 744-81-37

Факс: 374-98-41 (42)

E-mail: nagladova_rada@dnulive.dp.ua

*Звернення ухвалено на
засіданні Наглядової ради
Дніпровського національного
університету імені Олеса Гончара
28 листопада 2017 року.*

З НАДІЄЮ У 2018 РІК

Світлана Талан - українська письменниця, авторка романів в жанрі «реальних історій». У 1989 році перебралася жити до східної України й відтоді живе у Северодонецьку, Луганської області. Світлана Талан пише романи у жанрі «реальні історії», які їй підказує саме життя. Усі твори на гостросоціальної тематику, незмінним залишається одне: головна героїня її книжок – жінка-українка, сильна духом, зворушлива, ніжна, чуттєва, яка іноді помиляється, але її завжди веде за собою кохання: до чоловіка, до дітей, до батьківщини.

Усі, навіть дорослі люди, іноді вірять у дива. Чекаючи нового року, ми всі по-дитячому сподіваємось, що з його настанням у нашому житті щось та й зміниться на краще. А на що сподіваються жителі окупованої частини Луганщини? Напередодні свята поспілкувалася з кількома жителями т. зв. ЛНР і ось що дізналася.

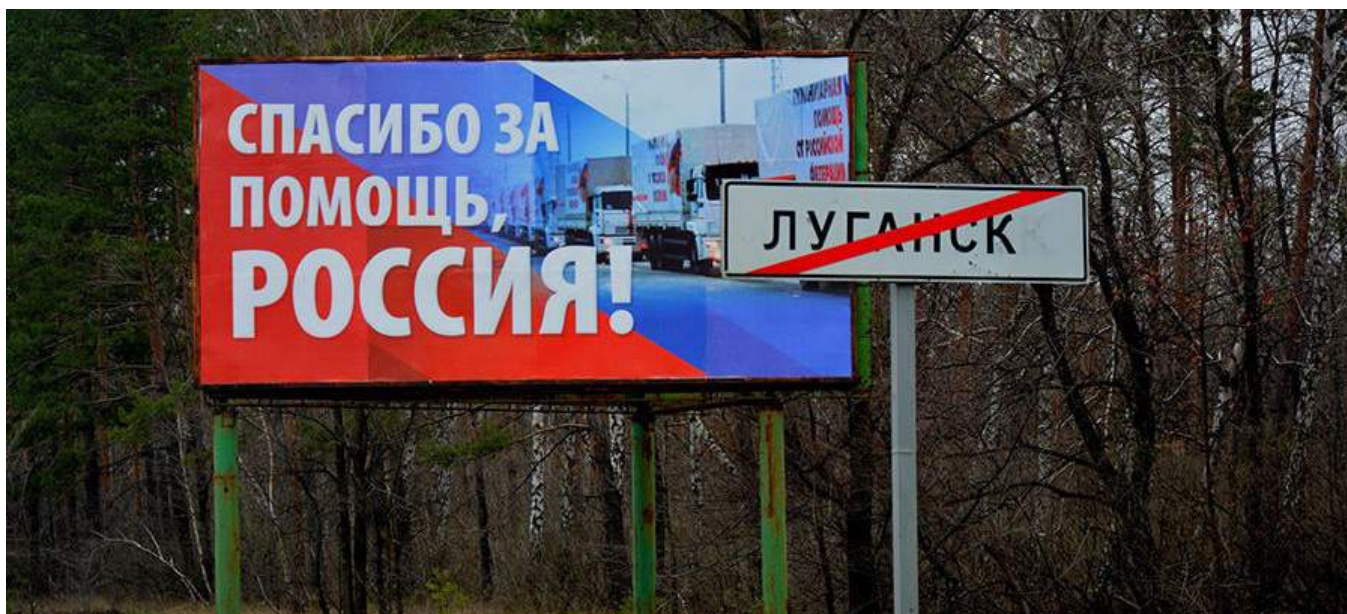
У «молодій республіці» наразі працює банківська система, тому зарплати та пенсії люди отримують рублями у російському банку «Сбербанк». Працюють обмінні пункти, де гривні можна обміняти на рублі, а ось продавці, які ризикнуть розрахуватися із покупцями гривнями, підпадають під великі штрафи. «Київстар» та «Укртелеком» не працює вже давно, а ось «Водафон» - будь ласка, ось тільки поповнити рахунок можна лише на неокупованій території України. Пенсіонери не на жарт стривожилися підняттям пенсій в Україні. Більшість їх з ЛеНеРе і до цього часу пристосувалися отримувати і українську (як вони називають), і ЛНРівську пенсії, але була частина, яка не їздила в Україну, щоб її оформити, бо «бандерівці розстрілюють автобуси з людьми». І це було б смішно і не можливо повірити у таке, якби я сама не знала таких людей. Підвищені пенсії відсунули їх страхи на другий план, і тепер вони їдуть в Україну: як упустити таку можливість?! І ось такі люди приїждять на пункт пропуску у Станицю Луганську. Не зважаючи на те, що в ЛеНеРе діє й досі комендантська година, добираються з Луганська на пункт пропуску посеред ночі, бо чергу потрібно зайняти десь о другій годині ночі. І поки формується черга, частенько виникають сварки і доходить іноді до бійки. Жінка мені розказала, як її чоловіку

у черзі поламали ребра, але що поробиши? Дві пенсії краще, ніж одна. Ближче до ранку черга шикуються по п'ять чоловік у шерензі і, з відкриттям пункту пропуску, починає повільно рухатися. Людям потрібно набратися терпіння, бо на їх шляху два КПП та лінія розмежування. А ще міст, напівзруйнований. Бойовики їх попереджають про вимкнення телефонів і заборону звертати вбік від мотузки, яка виконує роль паркану. Усі мовчки, похнюпившись, пересуваються далі. Із своїми «захисниками» у суперечки і навіть розмови не вступають – вже давно навчилися мовчати. І лише проходять перевірку на території України, починають патякати. Тут можна вимагати безкоштовний чай, щоб обов'язково гарячий, у наметі, щоб було тепло, і взагалі, у всьому винні Порошенко та Гройсман, навіть у тому, що у туалеті брудно.

В основному, дві теми, які змушують їхати на неокуповану територію: пенсії та харчі. Черги під управлінням Пенсійного фонду м. Северодонецька, зазвичай, дві: для місцевих та переселенців. Займати потрібно з ночі. Коли я прийшла у справах до Пенсійного фонду о 5.30 ранку, то вже була 83-я у списку, переселенців було не менше. Опівдні отримала талон до спеціаліста на 15 годину. У призначений час прийшла у надії, що черги вже не буде, але я помилилась. Величезна черга з переселенців за талонами збилася в одну купу біля входу. Якийсь дідусь дуже просився всередину сходити у туалет, але натовп дружньо порадив сходити під деревце – «ви ж чоловік!». Марно він намагався пояснити, що йому потрібно саме у туалет, а не під дерево – не пустили. Інший дідусь, затиснутий з усіх боків, діставав з пакету сосиски та шматочки хліба і їв, не покидаючи чергу (напевно, цукровий діабет). Якось бабця водала, що її придушили і нічим дихати, тож їй порадили вийти з черги. Вона не вийшла, бо знала, що назад повернутися вже не зможе. Біля дверей два доволі міцні й дебели чоловіки попереджали: «Без черги нікого не пустимо!» А тут я із своїми талонами та паспортом, прошу пустити. Розлючений, змучений натовп в один голос заволав: «Місцевих не пускати!» Я ледь не розревлася, бо у такій самій черзі вистояла понад шість годин і, напевно, так і пішла б назад, якби мій чоловік не покритив всіх матюками, які є у його лексиконі. Це виявилось більш дієвим, ніж просте прохання, і я вперше була йому вдячна за матюки, і він потяг мене крізь натовп за руку. Пройшовши всі муки у пенсійному фонді та

інших закладах, переселенці поспішають на ринки та магазини, щоб купити харчі на всю родину, а то й не на одну. Завантаживши великі сумки м'ясом, салом, крупами, ковбасами та олією, їм потрібно зробити перехід у зворотньому напрямку. На території України вони будуть просити наших хлопців допомогти (або й вимагати) піднести важкі валізи. На тому боці – зруйнований міст, частина якого з'єднана звичайними крутими сходами. Затягти на них таку ношу стареньким не під силу, «захисники» не допоможуть, але є дебели молодики, які зроблять таку послугу за 50 рублів. Далі вже чекають на свій заробіток таксисти. Цікаво було дізнатися про паспорти в т. зв. ЛНР. У більшості мешканців на окупованій території до цього часу мають паспорти, отримані в Україні. Хто часто їздить в Росію, можуть отримати паспорт «ЛНР», бо на перетині кордону митники ставляться до них більш лояльно, а на українські паспорти косяться – «бандерівський!». До речі, паспорти у «молодій республіці» виписані з помилкою (замість букви И – N. Що б це означало?) Ті, хто хитріший, пишуть заяви, що український паспорт згорів або його втрачено, щоб отримати ЛНРівський паспорт і притримати український. Діти, які досягли 16-літнього віку, можуть отримати паспорт псевдореспубліки, але більшість батьків їде з дітьми на неокуповану територію за українським паспортом. Мені розповіла одна жінка про свою сусідку, яка до хрипоти підтримувала Росію, а тепер сказала, що «нехай син отримає нормальний паспорт». Це означає – паспорт громадянина України.

Спілкуючись із проукраїнськими знайомими з Луганська, почула, чого бояться вони найбільше. «Створення ще одного Придністров'я» - така була у всіх відповідь. Слідкуючи за місцевими новинами, натрапила на сумну статистику. За даними Державної служби статистики з початку року по жовтень місяць 2017 року з Луганської області виїхало 18 535 чоловік, а прибуло лише 920, та й то, напевно, із окупованої території. За офіційними даними Луганська та Донецька області абсолютні лідери по міграційному скороченню населення.

Як нещодавно заявив голова Федерації профсоюзів Луганської області Валерій Черниш: «Складається враження, що промисловість Луганщини знищується свідомо, у результаті чого у найближчому майбутньому настане людське спустошення регіону і перетворення його в економічну та фізичну пустелю – жителі їдуть з області цілими родинами». З цим важко погодитись. Великі підприємства завмерли, молоді нема куди йти працювати, а людям, яким за 40 років вже не можуть взагалі влаштуватися на роботу. Ота мінімальна зарплата, яка так

піариться на каналах ТБ, ніби ще не дійшла до Луганщини. Охоронцям-сторожам пропонують усюди 1,5 тис. грн. на місяць, іноді – аж дві! І наостанок, трохи веселого. Якось раніше усіх потішив біг-борд у Луганську, написаний з помилкою «С днем рождеие, Луганск!» Нещодавно з'явився ще один, дуже цікавий. Його зміст ніяк не второпають, ані самі луганчани, ані гості міста. Зрозуміло, що людям хотіли вдовбити у свідомість, що вони «русские», але так все складно, що можна мізки зламати, намагаючись зрозуміти зміст біг-борду. Ось його текст: «Мы любим искренне, как дети. Так, что загадочней на свете, чем русская душа». А поки хтось намагається зрозуміти текст такого послання, ми всі будемо сподіватися на краще і вірити, що новий 2018 рік принесе нам зміни, приємні та довгоочікувані.

*Світлана Талан,
член НСПУ, Луганщина.*

Останні царі

Вивчення історії сприяє кращому розумінню християнських істин, бо ми бачимо, які люди були в той час, як вони сприймали Божі настанови. Отже, після царя Єзекії став його син Манасія. Він успадкував трон батька у віці 12 років і царював 55 років. А Юдея в той час була зруйнована і більшу частину його правління була васалом Ассирії. Єрусалим потерпав від напливу переселенців із зруйнованих частин Самарії та Юдеї. На відміну від свого батька, Манасія всіляко потурав практиці ідолопоклонства в Юдеї і тим самим відійшов від принципів віри в єдиного Бога. При ньому повсюдно зводилися жертovníки Ваалу, процвітали чаклунство і чарування. Манасія скасував релігійні реформи свого батька Єзекії та ввів язичницькі елементи в храмову службу. Читаємо з Другої книги царів (2 Цар. 21:3): «І він знову побудував пагірки, що їх винищив був його батько Єзекія, і понаставляв жертovníків Ваалові. І зробив Астарту, як зробив був Ахав, Ізраїлів цар, і вклонявся усім небесним світилам та служив їм». У Хроніках наводиться переказ про те, що Господь, розгнівався на Манасію і народ. «І Господь навів на них зверхників війська асирійського царя, а вони схопили Манасію на повід, і скували його мідяними кайданами та й повели його до Вавилону». Це Друга книга Хронік 32:10-13). У полоні Манасія розкався, і Бог, почувши благання царя, повернув його на царство. У Біблії Манасія розглядається як віровідступник, а його царювання трактується як зразок гріха ідолопоклонства, що було однією з причин руйнування Храму. Навіть в Єрусалимському храмі Манасія встановив ідола Астарті. Він пожертвував дітей на честь Молоха в долині Геенна на висотах Тофета (2 Цар. 21:6, Єр. 32:35). Амон, син Манасії та Мешулет, зійшов на престол Юдеї у віці 22 років. Царював він всього два роки, оскільки був убитий унаслідок змови, організованої своїми слугами. Як і батько практикував ідолопоклонство. Наступником народ вибрав його сина Йосію. Він став царем у віці восьми років. Його правління тривало 31 рік та було відзначено духовним і релігійним відродженням Юдеї. Згідно з описом його царювання, приведеним у Другій книзі царів (22, 23) та Другій книзі хроніки (34, 35), Йосія слідував юдейському закону, сприяв вірі в єдиного Бога та радикально відкидав почитання інших богів. Він знищив усі жертovníки, присвячені іншим богам у Єрусалимі, Бет-Елі. Йосія реформував служіння у Єрусалимському храмі, ввів знову святкування Песаха. Під впливом реформ Йосії в Юдеї склалася, так звана девтерономічна школа, яка справила вирішальний вплив на формування історичного світогляду єврейського народу. Критерієм оцінки діяльності царів став їх внесок в служіння Єдиному Богу виключно в Єрусалимському храмі і турбота про чистоту культу єдиного Бога. Лише ті царі, які вели безкомпромісну боротьбу проти язичницьких впливів і проти інших культурних центрів, ніж Єрусалимський храм, удостоювалися похвали.

Падіння в той час північного Ізраїльського царства було Божественною карою за відправлення культу Бога Ізраїлю в інших святилищах. До періоду правління Йосії відноситься початок діяльності найбільш відомого і яскравого представника пророчого руху - пророка Єремії. У цей час почався процес збирання біблійних текстів до однієї збірки, якому значно сприяв цей пророк. У той час Ассирійська імперія опинилася на межі краху. Халдейський вождь Набопаласар захопив владу у Вавилонії і в союзі з Мідією зруйнував Ашшур і Ніневію. Ассирія практично припинила своє існування. Залишки асирійських військ втекли за Євфрат та зібралися біля міста Харран. Йосія не міг не скористатися обставинами, що склалися для утвердження держави. Він поширив свою владу на північ - на колишні асирійські провінції Самарію, Мегідо (включаючи долину Ізреель) і Галілею. Частина північної Палестини була приєднана до Юдеї і єврейські поселення були засновані на південь і схід від Гази та в районі Ейн-Геді. Єгиптяни були дуже стурбовані зростаючою міццю Вавилонського царства і спробували запобігти повному знищенню асирійців, простягнувши їм руку допомоги. Фараон Нехо II рушив на з'єднання з асирійською армією в околиці Харрана. Йосія виступив проти єгиптян, зустрівши їх зі своїм військом в районі Мегідо. У битві з Нехо Йосія був важко поранений стрілою в горло і помер. Юдея після поразки була змушена визнати себе васалом Єгипту. Наступником Йосії став його син Йоахаз. Цар Йоахаз прийняв правління Юдеєю у віці 23-ох років, поставлений людьми його батька Йосії в обхід старшого брата Йоакима. Приймавши правління Юдеєю, Йоахаз зміг утриматися при владі всього 3 місяці. У країні перебувало єгипетське військо, що перемогло його батька Йосію. Фараон змістив Йоахаза з трону, арештував його та забрав у Єгипет. У Єгипті Йоахаз і помер. Наступним

царем Юдеї фараон призначив старшого сина Йосії — Еліякіма і перемінив ім'я його на Йоаким. На Юдею фараон також наклав велику данину. На той час старий і хворий вавилонський цар Набопаласар передав командування армією своєму синові Навуходоносор. Наступного року вавилоняни форсували Євфрат, відбулася вирішальна битва з єгиптянами, які зазнали нищівної поразки. Коли Навуходоносор з каральною метою наблизився до Єрусалиму, Йоаким поспішив відкупитися від нього частиною скарбів Храму і видав як заручників хлопців із знатних юдейських сімей, серед яких був і майбутній відомий пророк Даниїл. Юдея стала данником Вавилону і частина народу була забрана у Вавилон. Навуходоносор завоював Юдею, а Йоакима закував у кайдани і також відправив у Вавилон. Пізніше він дозволив йому повернутися до Єрусалиму вже васалом Вавилону. Через 3 роки Йоаким відмовився платити данину Вавилону і Навуходоносор направив у Юдею своє військо. Перед облогою Єрусалиму Йоаким помер. Наступником на троні став його син Йоахин. Він вступив на престол у віці 18-ти років в розпал війни проти Вавилону. Він здав Єрусалим вавилонянам, які обложили місто. Навуходоносор вислав його разом з матір'ю, родиною, наблизеними, рабами і 10 тисячами єврейських бранців - воїнів і ремісників - у Вавилон (2 Цар. 24:12). Його місце зайняв його дядько Седекія - ставленик Навуходоносора. У 1900 році Роберт Кольдевай на півдні Вавилону знайшов архів з глиняних клинописних табличок. Йоахин та його п'ять синів чотири рази згадуються в цих палацових записах про щомісячну видачу провіанту і які відносяться до періоду правління Навуходоносора. У 1933 році ці таблички вдалося прочитати. У цих записах Йоахин іменується «царем Юдеї», що свідчить про те, що він вважався полоненим правителем. Таблички знаходяться у музеї Берліна. Йоахин був ув'язнений 37 років, потім був звільнений вже наступником Навуходоносора - Амель-Мардуком і йому було надано почесне становище при дворі. Він помер у Вавилоні. Сім'я Йоахина очолювала громаду єврейських вигнанців у Вавилоні, а його нащадки були на чолі тих, хто з дозволу перського царя Кира повернувся на батьківщину. Седекія став останнім царем Юдейського царства. Вавилонський цар після захоплення Єрусалиму відвів попереднього царя Йоахина в Вавилон, зробив царем Маттанію і перемінив його ім'я на Седекія (2 Цар. 24:17). Седекія вступив на трон у віці 21 рік та залишався царем Юдеї близько 11 років. Навуходоносор II заставив поклястися Седекію у вірності та він зламав клятву, що привело до знищення юдейського царства. З Книги пророка Єзекіїля також видно, що Седекія пробує встановити антивавилонську коаліцію з

Єгиптом (Єз. 17:15). Проте очевидно ці політичні дії не привели до успіху, а Навуходоносор II знову появився біля Єрусалима. Седекія виступив проти пророка Єремії, що просив не противитися вавилонянам, вкинув його у в'язницю. Після більш як річної його облоги Седекія з військом пробує втекти з міста, однак його схопили у ерихонській долині. Єрусалим взяли війська вавилонян. Навуходоносор повелів убити синів Седекії перед його очима, самому ж Седекії виколов очі, закував у кайдани й відвів у Вавилон. У Єрусалимі прибув начальник охорони вавилонського царя та й спалив Господній храм і царський палац, усі будинки в Єрусалимі. Халдейське військо, що було під начальником охорони, зруйнувало мури навкруги Єрусалиму. Людей, що залишились були в місті, утікачів, що перекинулись були до вавилонського царя, і решту простих людей вивели у Вавилон. Уже ми наблизилися до часу служіння Ісуса Христа на землі. Після повстання Маккавеїв було засновано незалежну юдейську державу у Палестині. Нащадки Хасмонеїв правили Юдеєю до 37 року до Різдва Христового. Вони були вождями народу і одночасно і первосвященниками та сформували релігійно орієнтовану систему державного правління.

Саме Хасмонеї привели до Юдеї нових загарбників. Римляни були запрошені до Юдеї для участі в громадянській війні, що вибухнула між прихильниками двох братів Хасмонеїв, що не поділили між собою престол. Це втручання обернулося окупацією Єрусалима, а згодом — втратою єврейської державності на дві тисячі років — до 1948 року, до наших часів. А чому так сталося? Через непокору Богові. Кожен раз Господь попереджав вибраний народ і потім карав за непослух. Кінець династії Хасмонеїв був трагічний. Один з підданих, що служили при царському палаці, влаштував переворот — і сам став царем, заснував нову династію, знищивши всіх нащадків Хасмонеїв. Його звали Ірод. Далі ви вже знаєте з Нового Завіту. Не повторюйте помилок, живіть у послуху Господеві нашому Ісусові Христу і тоді ваше життя буде достатнє, лиха не станеться.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді з питання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 19:40, на першій програмі Українського радіо

“Рубрика Миколи Дупляка”

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

*Про віддієслівні іменники
на -- ння (-- ття)*

Віддієслівні іменники на –ння (--ття) не властиві українській мові. Замість них, слід уживати дієприслівникові звороти, конструкції з особовими формами дієслова та з неозначеною формою дієслова, напр.:

Неправильно

Після написання роману письменник виїхав...
При дослідженні цього питання вона забула найголовніше.
Чути падання крапель дощу...

Правильно

Написавши роман, письменник виїхав...
Досліджуючи це питання, вона забула найголовніше.
Чути як дощові краплі падають...

Потребу обмежувати вжиток віддієслівних іменників в українській мові обґрунтовували мовознавці розстріляного відродження, зокрема О. Курило, С. Смеречанський, О. Синявський.

Про тавтологію слова “місяць”.

Слово “місяць” не слід уживати поруч з власною назвою місяця, бо створюється тавтологія, тобто повторне позначення названого поняття. Літературна мова вважає неправильним вислів “Засідання відбулося в місяці січні” -- слід сказати: “Засідання відбулося в січні”.

Про українську родзинку

Про родзинку часто читаємо в українських засобах масової інформації, напр.: Маєстро сказав, що “пісня стала родзинкою програми”. Невже? – Чи не краще сказати, що “Пісня стала окрасою (гордістю, перлиною) програми?”

“Родзинка (“сушена ягідка винограду”) має вторинне метафоричне значення “окраса, щось надзвичайне”. До речі, словоформа однини “родзинка” дуже рідко вживається у мовленні.

Про прикметники “старий” і “давній”

Зустрічаються два друзі. “Ми з вами старі приятелі”, -- каже перший. Та які ж вони старі, коли обом співрозмовникам нема й тридцяти років віку. Вони -- давні приятелі. Одначе, якщо треба підкреслити, що йдеться саме про вік співрозмовників, а не про давність приятелювання, тоді слушний буде прикметник старі: “Мизвами старі обое, багатонавіку бачили”.

Правильніше казати: давня звичка, давнє правило, а не стара звичка, не старе правило.

Зате цілком слушно буде сказати – стара (чи застаріла зброя, старі поняття, старий хрін тощо.

Про прикметники чисельний і численний, багаточисленний

Прикметники чисельний і численний часто плутають, ставлять їх там, де не треба: “Цього разу збори були чисельні”. Між населенням півночі й півдня країни є велика численна різниця”. Прикметник чисельний означає, що стосується числа, що бере за основу числові вирази: чисельний аналіз, чисельна перевага, чисельна переконливість тощо. Прикметник численний означає “наявний у великій кількості”. Отже, і в двох перших фразах треба було написати: “збори були численні”, “велика чисельна різниця”.

У газетах читаємо також, що “мітинг був багаточисельний” (на ньому було багато присутніх). Слова : багаточисельний нема в українській мові, а є прикметник численний. Доречно було написати: “Мітинг був численний”. Він міг бути також дуже (вельми) численний.

Складний чи складаний?

В мовленні часто помиляються у вживанні схожих слів – складний і складаний. Прикметник складний походить від іменника складність, тоді як складаний – від дієслова складати; перший означає, що якась річ або явище – не прості, а становлять собою певну складність: “Складну ти задачу задала мені, -- вже спокійніше відказав Бондар” (М. Чабанівський).

Прикметник складаний означає річ, яку можна складати: “Кулемет з трьома складаними ніжками”. Такий предмет, як кишеньковий ніжик може бути не тільки складаним, бо частини його складаються, але водночас і складним, якщо в ньому є багато приладів, призначення яких важко відразу збагнути.

Завдавати удару чи наносити удар?

“Сталінська політика нанесла смертельний удар по ідеалах та вірі в краще майбутнє”, -- читаємо в київському часописі. Усе правильно, крім одного: російському фразеологізмові наносити (что?) удар відповідає український завдавати (чого?) удару. Напр.: “Загарбання Росією українського Криму завдало нашій Батьківщині сильного удару”.

З дощу та під ринву

Може бути також з вогню та в полум'я. Це означає з однієї неприємності потрапити в іншу, ще більшу. Українська мова має тут такі фразеологічні варіанти: з дощу та під ринву; унікав диму, та й упав у вогонь; тікав від диму, та впав у вогонь; з калюжі та в болото;

утікав від вовка, та потрапив на ведмедя.

Квартира з усіма вигодами чи зручностями?

У ЗМІ досить часто використовують вислів “квартира з усіма зручностями”. Російське слово удобство перекладається в нас словом зручність (сприятливість, приємність у користуванні) та вигода (обладнання, що створює певні зручності для побуту людини).

Нормативний вислів української літературної мови – квартира з усіма вигодами.

Чи маємо рацію?

Коли йдеться про визнання слушності чийось міркувань або дій, українська мова використовує фразеологічний зворот мати рацію: “Ех ви, ясновельможні дикуні! Боїтесь Кармелюка – і маєте рацію!” (С. Васильченко).

Цей зворот наявний у творах багатьох класиків української літератури минулого й сучасного. Його синонім -- ваша (твоя) правда: “А чванитесь, що ми Польщу Колись завалили! Правда ваша: Польща впала Та й вас роздавила!” (Т. Шевченко).

Отже, повноцінними українськими відповідниками російського вислову Вы (ты) правы (прав) є Ви (ти) маєте (маєш) рацію; Ваша (твоя) правда. Варіантові Ви (ти) праві (правий) віддають перевагу ті, які дякують Вас (замість вам), заключають (замість укладають) угоди, голосують за змішану (замість мішану) виборчу систему, вимовляють свої прізвища Алексеєнко, Логвін, Пехота, Кутовой, замість нормальних Олексієнко, Логвин, Піхота, Кутовий).

Мова

ДНК НАЦІЇ

“Спеціально для «Бористену» “

ПРЕЗЕНТАЦІЯ У ПОВНІЙ ТЕМРЯВІ

Саме так відбулось представлення аудіокниги для незрячих дітей «Абетка професій» у Центрі імені Митрополита Андрея Шептицького у Львові. Цей незвичний подарунок до дня Святого Миколая підготували учням Львівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату № 100 учні загальноосвітньої санаторної школи-інтернату м. Винники, що на Львівщині. Упорядником книги є дніпровська письменниця і журналіст Еліна Заржицька, лауреат Міжнародної літературної премії «Сад божественних пісень» ім. Григорія Сковороди. Вона прагнула допомогти школярам створити цілісне уявлення про професійний світ сучасної людини.

Рукопис книги було розглянуто Вченою радою КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» і після ретельного обговорення науковці й методисти вирішили присвоїти «Абетці професій» гриф «Вчена Рада КВНЗ «ДОІППО» рекомендує до друку». Учні винниківської школи-інтернату наблизили світ професій тим, для кого він у певних виявах є недоступним. Втім, користуватись творчим доробком юних декламаторів віднині можуть вихователі, вчителі, викладачі або й кожен бажаючий. Найближчим часом аудіокнига з'явиться в мережі інтернет і її абсолютно безкоштовно можна буде скачати для власних потреб. Абетка містить твори 29 сучасних українських

авторів із 17 міст України, Чехії та Македонії. Це 20 реалістичних новел і 9 казок, які знайомлять юного слухача з найрізноманітнішими професіями: від двірника до конструктора космічних літальних апаратів. Повний перелік виглядає так: архітектор, балерина, бджоляр, бібліотекар, військовий, вчитель, геолог, гірник, двірник, дресирувальник, еколог, електрик, зварювальник, квітникар, конструктор космічних літальних апаратів, кравець, кухар, лікар, льотчик, металург, механік, модельєр, музикант, провідник потягу, слюсар-сантехнік, столяр, хімік, штукатур.

«Між собою ми називаємо цей проект «Побач серцем», – коментує вихід аудіозбірки ініціатор її запису, директор винниківської школи-інтернату Лілія Свистович. – Незрячі діти є повноцінною частиною сучасного світу і повинні в ньому орієнтуватися. Як полегшити їм цей процес? Звичайно, через казку, причому казку сучасну. Через цікаву історію, яка прийде до них з голосом такої самої дитини, як вони. Озвучувати абетку в нас хотіли всі, виник справжній ажіотаж, але було потрібно тільки 29 акторів. Врешті таки вдалося сформувати робочу групу

– віком від 10 до 16 років. Нас, вчителів, просто вразило, наскільки творчо та відповідально поставилися діти до цієї роботи. Як неочікувано розкрилися їхні таланти: в кого акторський, у кого радіожурналіста». «Такого подарунку в нас ще не було, – розповіла директор Львівської спеціальної загальноосвітньої середньої школи-інтернату № 100 Віталія Середа. – Тобто, за останні два роки ситуація з аудіокнижками та книжками шрифтом Брайля для незрячих значно покращилася. Але щоб діти записували аудіокнижку для нас самі, та ще й на таку корисну тему – справді вперше. І ми дуже вдячні. У нашому інтернаті – 80 учнів. Молодші залюбки читають Брайлем і слухають озвучені твори, а от старші віддають перевагу саме аудіокнигам, бо активно користуються сучасними гаджетами». Рекомендації щодо музичного фону «Абетки професій» розробляли голова ГО «Всеукраїнська асоціація музикотерапевтів» Ольга Безклиньська та її заступник Людмила Глущенко. Ну, а завдання втілити це все на практиці лягло на плечі талановитого звукооператора та звукорежисера, директора винниківської студії звукозапису ГО «Грейп» Валерія Підпалука. Центр імені Митрополита Андрея Шептицького УКУ у Львові безкоштовно надав зал для передачі оригінального подарунка. Під час презентації з учнями інтернатів зустрілись упорядник книги Еліна Заржицька (автор казки про сантехніка – «Як у старого Крана голова розболілася») та її колега з Дніпра, письменниця Наталія Дев'ятко (квітникар – «Квіткова королева»).

Запросили на захід і чотирьох львівських письменників, чії твори увійшли до аудіозбірки: Андрія Бачинського (архітектор – «Хочу чудити чудеса»), Любов Відуту (вчитель – «Як народжуються мрії»), Ярину Коваль (дресирувальник – «Білий танець») та Олену Лань (двірник – «Дворовий»). Уривки з їхніх творів прозвучали у повній темряві, щоб занурити юних акторів у світ тих, для кого вони готували свій подарунок. Автори активно поспілкувалися зі школярами, розказали, чому побажали розповісти про ту чи іншу професію та відповіли на численні запитання. А вже при світлі гості гаряче аплодували юним талановитим співакам – ученикам інтернатних закладів Львова та Винників. Гості з Дніпра передали адміністраціям інтернатних закладів подарунки – диски із аудіозаписами власних книжок і творами сучасних українських письменників, що увійшли до збірника «Рідний край в словах і барвах» та електронний варіант «Абетки професій», створений на базі Дніпропетровської обласної дитячої бібліотеки. Оформили книгу малюнками дітей та підлітків Дніпропетровської області. Наостанок учні Львівської спеціальної загальноосвітньої середньої школи-інтернату № 100 отримали подарунки від святого Миколая. Оскільки ж святий у цей час мав інші справи, то смаколики в яскравих упаковках передали новим друзям дівчата з Винниківської школи-інтернату у білопухнастих костюмах маленьких янголят.

*Олена Лань, письменниця,
м. Прага, Чехія*

ДО 75-РІЧЧЯ УПА – ПРИГАДАЙМО ПРОВІДНОГО УКРАЇНСЬКОГО ДІЯЧ ЮРІЯ ЛОПАТИНСЬКОГО.

„Віра є джерело героїзму, посвяти, відваги... Віра сталить думку. Віра не допускає сумнівів у вашу правду у ваші серця. Віра є запорукою тріумфу всякої правди, яка має потрібне число тих, що в неї – без вагання – вірують.” (Дмитро Донцов)

Юрій Лопатинський народився 12 квітня 1906 року в священничій сім'ї о.Дем'яна у Тернополі, де закінчив початкове навчання і в 1926 р. завершив Львівську академічну гімназію. Вже в середній школі Юрій став активним членом пласту із цього приводу мав певні клопоти з сторони польків. Будучи членом Пласту він належав до 1 полк ім. П. Сагайдачного, гуртка “Вовків”, “Дуба” і 1 чети 1 сотні, “Вуж”, ці пластові гуртки дуже активно діяли і в результаті польська санаційна влада заборонила діяльність пласту. Але після закінчення гімназії Юрія покликали до польської армії, де він закінчив школу підхорунжих. Повернувся з війська поступив на юридичний факультет у Львівському університеті. В студентські роки він вступив в члени УВО та ОУН і став сумлінно виконувати свої організаційні обов'язки. За дорученням організації Юрій виїхав за кордон і студював там медицину в Франції та Австрії, а фактично займався підпільною працею, де він закінчив вищий старшинських курсів для членів ОУН у Німеччині. Юрій належав до цієї частини української молоді, яка прийняла естафету боротьби за визволення й незалежність українського народу, після програних визвольних змагань. Маючи військовий вишкіл у польській армії, Юрій з самого початку тобто з 1938 р. включився у боротьбу за незалежність Закарпатської України. Був він членом Штабу Карпатської Січі (1938-1939), командир підстаршинської школи в Хусті та після програних визвольних змагань Юрій Лопатинський переїхав до Кракова, де брав участь в ІІ ВЗ ОУН в Кракові (31.03-3.04.1941), де упродовж свою політичну приналежність до ОУН (б). Перед гітлерівсько-більшевицькою війною він належав до куреня «Нахтігаль» (1941), що його ціллю було йти на Схід, щоб там займати відповідні позиції

і провадити вияснюючу працю. Цей курінь, що його очолював Роман Шухевич, зайшов, приймаючи неодноразово бої з більшовикам аж під Жмеринку, але там німці курінь розв'язали і Юрій Лопатинський разом з о. д-ром Іваном Гриньохом, який був капеляном куреня, зголосились у тодішнього відповідального провідника ОУН Миколи Лебеда до підпільної праці. В підпіллі Юрій користувався слідуєчими псевдонімами; „Калина”, “Шейк”. Вже на самому початкові „Калина” одержав завдання і виїхав до Берліну, де займався політичною діяльністю і одночасно студював медицину. Та на жаль, його гестапо вислідило і арештувало 23 квітня 1943 р. і запроторило Ю. Лопатинського до концентраційного табору біля Берліну, у Саксенгаузені. В 1944 році, коли були звільнені з концтабору українські політичні в'язні, зокрема Степан Бандера, Ярослав Стецько, Андрій Мельник та інші, то між ними був також звільнений Юрій Лопатинський. Після цього Ю. Лопатинський одержав доручення йти в Україну разом з Василем Чижевським та Сильвестром Скоробогатим, які на початку 1945 прибули в Україну як кур'єр від ЗП УГВР і ОУН, члени ГВШ. Вони дісталися до Головнокомандувача УПА Романа Шухевича й передали йому листи від Степана Бандери і Ярослава Стецька. Напершому етапі Юрій-„Калина” займався військовим вишколом повстанців, вже на початку 1946 року Він був призначений від імені Головного командування УПА очолити переговори з головним командуванням польської Армії Крайової у справі перемир'я та демаркаційної лінії, які закінчилися договором 18 травня 1946 року.

За свідченнями Євгена Штендери, переговори з польської сторони брали участь полковник Мар'ян Голембієвський - командир Інспекторату АК, який охоплював чотири повіти - Холмський, Грубешівський, Томашівський і Замойський. У той час більшовики вже арештували провід АК у Польщі, й почалася реорганізація Армії Крайової на «Волю і Незалежність». Матеріали договору, були публіковані в формі листівок до українців, у яких говорилося, що наші народи вічно житимуть поруч. І тому замість боротьби потрібно шукати порозуміння. І простягаємо тепер взаємно свої руки до згоди і порозуміння. Забудемо про те, що було, і борімося спільно за незалежність проти російського окупанта. В цьому періоді підпілля організувало у своїх районах діяльності зустрічі з населенням на яких вивчалося рішення порозуміння польсько-українського. Про це розповідав 1995 року в інтерв'ю історик Роману Ковалю Мар'ян Голембієвський. Переговорну Комісію захищали; чота УПА і чота АК. Представники з обох сторін переговорів визнали, що єдиним ворогом українського і польського народів є Росія.

Обі сторони порозуміння дійшли до спільного внеску, що обидва народи перебували під німецькою окупацією, а тепер під комуністичним режимом російським. В світлі цього були організовані самообороні захисні кущі та організовано вивчаючи зустрічі так в польських, як і українських місцевостях. В доказ бойової співпраці відбувся 27 на 28 травня 1946 р. в ночі спільний бойовий наступ УПА, АК і ВІН на місто Грубешів, де кватерували великі згромадження більшовицьких військових підрозділів, які нападали на українські і польські села робили облави, а при тому перепроваджували арешти і чинили різні крадіжки. Ця спільна боева атака убувалася успіхом. Розгромлено ворожі війська, а ув'язнених поляків і українців випущено на волю. Ця акція засвідчила, що при спільних зусиллях можна багато робити корисних справ. Та коли документи порозуміння між АК і УПА дотерли до Лондонського уряду Польщі, він зразу засудив співпрацю АК і УПА і це порозуміння припинило свою діяльність, хоча становище УГВР, було протилежне. Юрій Лопатинський „Калина” деякий час працював при Головному командуванні УПА, виконув важливі завдання, а в 1947 р. він одержав наказ перейти на Захід, до Німеччини. Тут

він пов'язався з проводом ОУН і членами ЗП УГВР і як провідний член активно діяв у цих формаціях. Керував кур'єрською службою УГВР. На початку 1949 року тут відбувалася інтенсивна підготовка кур'єрів для зв'язку з Проводом ОУН за кордоном і УПА. Перепроваджувано ряд різних вишколів, в тому вишколи стрибків з парашутами й вміння послуговуватися різною зброєю та радіозв'язком. Юрій Лопатинський був керівником таких навчань, а допомагав йому поручник Ярослав Федик. Вони в 1949 – 1952 роках відправили в Україну 4 десанти з поштою для керівництва УПА та допоміжними матеріалами. В 1954 р. Ю. Лопатинський отримав згоду на виїзд до США, згодом переїхав в Канаду. В заокеанських країнах продовжував свою громадсько-політичну працю. У 1975 р. Юрій Лопатинський став співзасновником і членом видавничого комітету «Літопис УПА» (Торонто, Канада). Він очолював Об'єднання колишніх вояків УПА. Працював у дирекції видавництва «Пролог» (Нью-Йорк). Згодом працював у видавництві «Сучасна Україна» у Мюнхені та в Дирекції «Прологу» у Нью-Йорку. На протязі довгих років очолював Об'єднання колишніх вояків УПА та був членом багатьох українських організацій. Треба підкреслити, що Юрій Лопатинський був людиною з виразною біографією, милої, лагідної і веселої вдачі, чесний, працьовитий та все готовий на чин. У складних ситуаціях знаходив завжди розв'язку та мав конструктивний критичний підхід до проблем, подій і явищ. Його критичний підхід та виняткова обережність були визначальними протягом його цілого життя. Юрій належав до товариських осіб, і тому він все і всюди був мило бачений і люблений. Нав'язав він зв'язки з українськими діячами в діаспорі і намагався разом з ними вносити значний вклад у загальний розвиток українського життя так в США, як і Канаді. За оцінкою Юрія українська діаспора, виконувала і виконує важливу місію – в поширюванні доброго імені про свою Батьківщину - Україну. А також він високо цінував двотомну працю М. Марунчака «Історія українців Канади», у якій автор висвітлює питання історії виникнення діаспорної преси у США і Канаді, окреслює історичні межі трьох періодів еміграційних хвиль, чітко вказує на роль і значення преси як важливого чинника у становленні

української громади в Канаді. Юрій Лопатинський працюючи на вдержання сім'ї вповністю був пов'язаний з громадським а зокрема видавничим життям. Він дописував різні статті до україномовних часописів і журналів, що виходили в Америці та Канаді. Був він членом Світової федерації українських журналістів. В цьому періоді на еміграції виходило 394 українські періодичні часописи, з них 377 припадало на США та Канаду. Юрій головно дописував до «Свободи», «Народної волі», «Слово на сторожі», «Екран» і тематика його статей головно стосувалася визвольних змагань та ситуації в радянській Україні. Можна сказати, що життєвий та творчий шлях Юрія Лопатинського — це прекрасна тема для кіносценарія про боротьбу українського народу за незалежність і в кожних умовах вірного служіння Україні. Для декого такий сценарій міг би прозвучати, як витвір людської фантазії, але це не фантазія, а правдивий зміст багатогранного життя Юрія Лопатинського, який нагло обірвався 16 листопада 1982 року від серцевого удару м. Гантер (штат Нью-Йорк, США). Впав воїн великий український патріот-герой. Державні народи таких людей, яким був Юрій Лопатинський, окремо повинні відзначати. Бо такі люди не лише за життя є взірцями, але і після смерті вони є тими сонячними батареями у вихованні нових поколінь борців за незалежність.

Прощальну панахиду відправив о. Михайло Перетятко і о. Стефан Гриньох, а співав церковний хор під диригентурою Добоша. Після панахиди покійного прощав о. Ст. Гриньох в імені о. д-ра Івана Гриньоха, з яким був пов'язаний покійний. Микола Лебедь виголосив змістовну прощальну прому, - від імени цілого середовища - ЗП УГВР, ОУНз і Дирекції «Пролог». Євген Штендера-Прірва прощав покійного від членів УПА Канади. А від так пращали; Осип Голинський від Братства Першої Української Дивізії, Андрій Бук від Українського Патріархального Т-ва в Гантері. В день похорону у суботу о. М. Кучмяк і мітр. Володимир Андрушків відправили Службу Божу. Під час служби о. парох М. Кучмяк склав співчуття родині, а зокрема дружині покійного Анні. На цвинтарі похоронні обряди довершив о. М. Перетятко. На могилі промовляли: Михайло Ковальчин з Філядельфії, Лев Котляр і Богдан

Мак від УПА, а В. Пасічняк — від політичних в'язнів та друзів по зброї. Під час поминок, що ними керував д-р Петро Потічний з Канади, він детально розповів про життя і працю при Літописі УПА Покійного. Євген Стахів згадав фрагменти спільної боротьби на Закарпатській Україні в 1938 р. Ред. Іван Кедрин-Рудницький оповів про своє знайомство з батьками Юрка, себто з о. Дем'яном Лопатинським, як також з Юрієм. Розповів про свої зустрічі з Юрієм колишній упіст Жегар. Понадто промовляли д-р Роман Барановський, д-р Юрій Старосольський, ред. Іван Р.Костюк. В імені родини і дружини Анни з дому Прокопович визначної діячки, що знана була з псевдоніму («Ліда Тульчин»), слово подяки сказав д-р Омелян Антонович.

Поховано полковника Юрія Лопатинського 20 листопада на цвинтарі Саут-Баунд-Брук. В Його особі Україна втратила жертвенно відданого взірцево патріота. Вічна йому пам'ять!

Ярослав Стех (Канада)

«Сто рядків про книгу»

Багато років знаю поетесу Олесю Омельченко. Так сталося, що на тривалий час вона випала з мого поля зору, як і багато інших. Ситуація в країні не сприяла творчому спілкуванню письменників. За цей період Олеся Олексіївна написала і видала чимало поетичних збірок, оповідань, повістей, романів, п'єс, стала лауреатом премій ім. І. Сокульського та П. Кононенка, переможницею кількох всеукраїнських і міжнародних поетичних конкурсів, друкувалася за межами України. Сподіваюся, що Олесю ще чекають республіканські відзнаки НСПУ, адже такий талант не може бути не поміченим! Я б сказав — це справжня національна поетеса “з Україною в серці”, як пише сама авторка.

Її твори друкували у багатьох колективних збірниках, майже в усіх республіканських часописах, її творчість, як і багатьох придніпровських літераторів, стали вивчати у вишах регіону, твори входили до підручників і хрестоматій з української мови та літератури, з'являлися в Інтернеті. Вчительську роботу Олеся поєднувала із письменницькою. Її писання означені високим берегом художності на потужній ріці української літератури. Остання її книжка — історико-філософсько-фантастичний роман-есе у віршах про рідний край “Дивограй” — щойно побачив світ у видавництві “Ліра”. Та письменниця, яка пише і для дорослого, і для маленького читача, плідно працює і щораз ди- вує новими літературними знахідками. В якийсь щасливий момент до мене потрапили дві передостанні книжки сільської вчительки: драматичні твори у віршах “Мить і вічність” та збірка громадянської лірики “Високий берег”, поетичні рядки якої теплим джерельцем пролилися у моє серце — метафоричні, ліричні, повні глибокого соціального сенсу й філософського змісту. Багата мова засвідчувала мудрулінгвоосвіченість поетеси. А простота образного мовлення письменниці (тут я звертаюся тільки до поезії, а на всю її творчість, гадаю, зверне увагу кафедра української літератури Дніпровського національного університету ім. Олеси Гончара) засвідчує, що пані Олеся взяла на озброєння досвід колег і класиків: чим простіша мова, тим

вона і елегантніша, і глибша. До речі, ілюстрації до “Високого берега” зробила сама авторка. Але що ж у поетичних збірках із високого берега талановитої, відомої поетеси? У них — і “пісня вітру шепотиста”, і “істина блукає в протиріччях”, і “душа себе в гармонії шукає”, й “нема нікому діла до нікого”, і “відкриття себе — болюче й дивне”, і “щастя мить терплячого життя” і сам сенс життя: “з любові вийти і в любові жити”. Все логічно: авторці тісно в собі, душа тихого спокою не визнає, адже поетеса вигранює в собі Безмежжя й осягнення вічності. І в цьому творчому процесі дуже боляче: “шукати й не знайти”, та ще болючіше — “знайти і загубити”. Життя складне: суспільні негаразди. Природа — “наче квітка на морозі”. “Мовчить трава і “виють дикі звірі”. Ступають люди в “колючу суєту”. Душа поетеси в напрузі. “У лісу на долоні” поетеса бачить, як сонце золотить рідну землю. Україна — сенс життя Олесі Омельченко. У такій ситуації прислухається до серця: що воно “скаже, те рука й напише”. Коротко і ясно: серце віддано рідному народу. Поетеса означає себе: я — “звичайна польова квітка”. Та погляньмо пильно: в поезію прийшла справжня троянда під яскравим сонцем. Без людини поезії немає. До води збіглися “верби юні й кучеряві”, плавають лебеді. Та тільки все це оживає лише тоді, коли сюди приходять рибалки. Люди. Коли мала дівчинка “наввипередки з сонцем” біжить по хвилях. Людський дух, її Віра і Мрія, воєдино зібрані, — то неосяжний “вулкан мислення”:

Людина — свята! Та десь уже гомонить “зранена земля”, і “нелюди з душею змія вбивають ненароджене маля”, “Стогне життя закривавлене в ранах рваних”. Ожив “смерті слід”. Як зупинити це божевілля?! Немає ж “нічого кращого від миру!” Хтось стає героєм, а хтось — зрадником. Хтось загине, “комусь в огні страждати”. А хтось і наживається на розрусі й кривді. Світ злостиво розколовся. Зболене серце поетеси ніє постійним болем. Та “життя плакає крила” для нових “польотів”. Із високого берега творчості поетесі далеко видні обрії світу. “Дніпро турбінами гуде”. “Не зупинити райдужних цвітінь, як не спинити проростання” пашниці. І все для того, щоб люди могли жити в мирі, “оберігати землю від лих”, благословляти Ріднокрай “на труд і добро”. Людина, — пише Олеся Омельченко, — “маленька клітинка”, “вразлива грудочка” земного тіла. Але ж яка велика і велична у своєму протистоянні усім бідам! Та є найвище людське почуття — кохання. Мить? Так! Але погляньте на Сікейросові фрески: яка спрага жити! Навіть сльоза світиться героїчно. Плідно працює Олеся Омельченко, але з високих берегів поезії гляне: скільки ще потрібно створити в літературі... І вона творить — “в самому серці святого світу”. Ловить чарівні миті життя: Така щаслива тиша опівночі, Такий солодкий засвітився сон! Фіалка пахне, і цвіркун цвіркоче, І Місяць видивляється когось. Ступлю назустріч — потону в сіянні, Прислухаюсь, як дихає земля... Хіба не щастя — жити у цій тайні І слухати у тиші солов'я! Життя складне, поетесі — журбою. Журбою, але — “золотою”. Один рядок, але який! Наповнений глибоким змістом і оптимізмом. Це риса творчості талановитої поетеси. Правда життя, бодай і найсумніша, але на всіх струнах серця — оптимізм і надія. Поетеса мовби сріблиться “струминкою-звуком” і летить Україною. І — “з Україною в серці”. Сонячна крапля веселого дня Співом озвуся у чистій веселці. Кожен із нас у польоті має власну ціль. Олеся Омельченко прагне сягти зірки. Але — як? Не відаю. І раптом “на цілий Всесвіт запалало”: та ж “зірка у мені!”. Сміється: “А я й не знала”. Уся у променях — лечу поміж зірок. Зі мною — тепла, сяюча планета В серпанку ніжнім квітів і думок, І я світанно квітну разом з нею. Про це їй нашепотів і Дніпро. Та посеред розпачу їй самотньо: наче сама себе

вигнала з раю. А життя — “як море”: то штиль, то шторм. Але поетеса постійна у своїй меті: Я захищаю білий світ яси Любов'ю, наче мама в колисковій, Плакаю миті в мові калиновій, У Ріднокраї честі і краси. Вона любить усе і всіх. Буття огризається, і поетеса засвідчує це у вірші з глибокою гіркотою. Обираємо владу, а вона... Ми не потрібні вам, народні слуги! Ми, генії жорстокої доби. Порядність чиста опускає руки. Не врятувать од плахи голови. Ми не потрібні вам, народні слуги. Ви боїтесь нас, геніїв доби, Бо вам потрібні ті, хто пер би плуга, Бо вам потрібні зомбі і раби. Болить. Кричать слова. Під скрипку вітру “плаче біль пекучий” та ще й війна “усілася на троні”. Але Україна сяйнула потужним промінням Добра. “І розтануть криваві сніги”, розквітнуть “квіти надії”, повернуться з боїв Герої. “Кривавий зупиниться смерч, воскреснуть розстріляні мрії”. Та залишаться невидимі рифи. Невидимі? Але “їх бачить зболена душа”. Тому поетеса — у постійній боротьбі. Щоб “Незалежна залежна Україна” вирвалася на омріяні високі береги свободи, вичавила з народного лона ворожу гидь: корупцію, брехню, лицемірство, подвійні стандарти життя — тисячний у народі й стотисячний-п'ятсоттисячний — у владі. Ганьба! Олеся Олексіївна — завжди на передовій, у борні за правду, честь, чисту совість, за істину. Набридло жити, “як у труні”. Адже білий світ людського щастя створений для Людини. І поетеса у Безмежжі й Безбережжі, попри вже створене, спроможна ще “здивувати світ” своїми мудрими писаннями.

Кілька слів її фантазії — і вже народилася краса: “Літо, літечко, літенятко...” Ніжно, інтимно, лагідно. Вона звертається до свого літа, до своєї життєвої пори. Яке володіння Словом! Грація! Поетесу “чує кожна квітка на планеті”, тому вона й знає: коли її не стане, щось у світі погасне “у вимірі казки”. “Я вся — у Слові”. І “Я — одинока зоря, розтерзана ядерними вибухами”. “Я — проста земна людина”. Її віще слово кидається в атаку на амбразуру, щоб захистити рідну країну, яку роздирають шакали. Земляни свято у правду вірять, у Бога. Та не дрімає й нечистий, що все сатаніє від людських крові й сліз. Сьогодні він шматує Україну і кров її синоків пролива. “Прощення цій жорстокості немає”. Жаль, Україна — довірлива та безпечна. А з телеекранів ллється отрута: і з-поза України, і з середини. Злодюга-сатана тріумфує, і бреше, бреше: знедолених пригорне, захистить од високих цін і платежів. Про високі зарплати й пенсії... І що ж: учіться “ближнього дурить”? “Мораль віків плондрується”. Верховна Рада у кулачних боях, шаленіють наркоманія, СНІД. А де ж ділися заводи, фабрики, що їх народ будував, де господарства з фермами? “Ще багачі по селах не гасали”, ще не загібали землю, ліси, ставки. “Катрусь у повіі не продавали”, ще

цінилися і правда та мораль. А нині? “Із хама — пан?” прагнемо “жити на чужий манер”? Продаємо рідну хату, йдемо служити до вельмож, знехтувавши своєю гордістю? Біда: не вміємо себе цінувати. Вигадуємо кінець світу, а він — “в нас самих”, вдоволено-байдужих, хапливо-зажерливих, продажних. Поетеса мріє: Нехай здійсниться під високим небом Любов всеможна, яку дав Творець! Нехай здійсниться в славі Україна, Яку ніхто не ставив на коліна! Нехай здійсниться кожен у собі! Неможливо йти, не йдучи. Ми топчемося на місці. Де плоди Революції гідності? Такі ми повільні, чи такі байдужі? “А бур’яни, як на погибель, пруть...”. А над Україною — “безпарий лелека”. “Зігхають скіфи” — воруються їхні кургани. Урятуй мене, Слово... Це добрий знак, Що миритись не можу сама з собою. Як каже Олесь Омельченко: хто ти — про тебе скажуть твої справи. Про саму пані Олесю скажуть її талановиті книги. Шляхетне серце поетеси несе у віршах шляхетні роздуми про життя, про Людину, про рідну Україну. І добра нам від неї порада: “У себе віруй, з тебе все починається”.

Микола МИКОЛАЄНКО,
член НСПУ, Дніпро

Олесь Омельченко народився 19 січня, на Водохрещі, 1952 року у селі Військовому Солонинського району Дніпропетровської області у родині українців. Закінчив історико-філософський факультет ДНУ та факультет романо-германської філології ХДУ. Працював на журналістській роботі, викладачем у механіко-металургійному технікумі м. Дніпропетровська, школах міста. З 1994 року працює вчителем у Військовій СЗОШ, опікується одарованими дітьми.

Член Національної Спілки письменників України, член Національної Спілки журналістів України.

Автор поетичних книг: «Зачарованій обрії», «Присвячую себе...», «Веселюбов», «Високий берег», книга для дітей «Сказки на мові зірочка», «Морішчина казка», «Казка про Воюю Нєбригайна», книга драматичних віршованих творів та поем: «Полідія Любові», «Адам і Єва», «Мить і щистість». Автор багатьох нарисів та публікацій у регіональній пресі та за межами України.

Лауреат премії ім. Івана Сокольського (2008 р.), премії ім. Павла Кенонюка (2015 р.), переможця кількох Всеукраїнських та Міжнародних поетичних конкурсів.

Повесний громадянин Солонинського району.

Олесь Омельченко

Олесь Омельченко

Дубограй

Українська сучасна казка

Фаршичка

Сніговик

Сашко прокинувся в дуже гарному настрої. Вчора весь день йшов сніг та батько пообіцяв, що вони будуть ліпити сніговика! Хлопчик швидко поспідав та з батьками вийшов на вулицю. Було сонячно та морозно.

Сім'я швидко скатала три кульки та поставила одну на одну. Хлопчик знайшов добрі гілочки для ручок.

– Треба йому зробити обличчя та причепити відерко на голову, – сказав Сашко.

– Пішли додому, виберемо все для прикраси сніговика, – закликала мати.

Дома хлопчик знайшов дитяче відерко, а мати шукала все для обличчя.

– Дивись, які гудзики великі, – сказала мати.

– Це для очей. А за допомогою цих маленьких можна ротик зробити. А ця морковка для носа.

Через двадцять хвилин сім'я Сашка знову була біля сніговика.

– Дивись, яке відерко! А які тобі очі ми зробимо, а який ніс, – хлопчик старанно трудився.

– Дуже дякую, мені подобається. До речі, мене звати Оллі, – раптом роздався чий-то голос.

– Хто це?

– Це я, сніговик. Я не міг говорити, бо не було рота. А зараз можу, дякую ще раз.

Хлопчику було чотири роки та він ще легко вірив у чудеса. А батьки стали озиратися навколо, бігати кругом дерев та шукати, хто говорить. Проте рядом нікого не було.

– Такого не може бути, – похитав головою батько.

– Ми мабуть перемерзли на вулиці, – злякалася мати. – Тільки чому всі чуємо одне й те саме?

– А ви просто повірте мені, будь ласочка... – попросив Оллі.

– Звичайно я тобі вірю, – радісний Сашко кружився коло нового друга. – Може ти ще чогось хочеш? Може тебе якось ще прикрасити?

– Ні, дякую. Я дуже скромний. Не хочу бути занадто яскравим, краще розкажи мені віршику новорічного.

Сашко дуже старався та продекламував цілих три віршика, що вивчив до новорічних свят разом з мамою.

– Який молодець! – радувався сніговик. – А ще я люблю, коли поють пісні та водять хоровод.

– Ми напевно втратили розум, – разом промовили батьки.

Але взявшись за руки вся сім'я стала співати та кружитися навколо Оллі. Раптом роздався скрип дерева поряд та зверху звалився хлопчик.

– Це ж Сергій з третього поверху! Я знаю твоїх батьків, – вимовив батько.

– Вибачте мене будь ласка... Я заліз на дерево, бо не діставав до кормушки для пташок. Я постійно

приношу їм насіння, піклуюсь про них взимку... А потім вас побачив... Сніговик такий гарний... Та потім, якось став говорити від нього... Я не хотів вас образити, просто весело було...

– А й справді, я давно так не веселилась! Як у дитинстві побувала, – засміялась мати Сашка.

– Ну добре-добре, ми не сваримося, – голос батька подобришав. – Ти молодець, що пташкам допомагаєш!

– В мене ще дві кормушки є! Я сам їх зробив.

– А в нас є насіння соняшника та трошки сала для синичок. Вони його взимку куштують.

Батько швидко збігав додому та приніс ласощів для пташок.

– Пішли, показуй де твої кормушки.

– Бувай сніговик! До зустрічі! – промовив Сашко та помахав рукою. На мить йому вдалося, що сніговик посміхнувся.

Марина Кірносова

«Ексклюзивно»

Президент у гостях

У листопаді Україну відвідав Борис Легета . Президент американо-української медичної фундації, сподвижник української думки і справи в західному світі. За два тижні він відвідав п'ять найбільших міст України: Київ, Харків, Дніпро, Одеса та Львів. Зрозуміло що подорожував не як Г. Сковорода з торбою за плечима. Однак, повірте для людини котра звикла до західної інфраструктури такі переїзди вже своєрідний вчинок. А ще за цей час добродій Борис зміг виконати головне своє завдання – гідно представити нову працю , котру підготувала та видала АУМФ «Охорона психічного здоров'я в умовах війни» («Combat and Operational Behavioral Health»). Це розширене видання містить інформацію про усі види психічного здоров'я військових, включаючи травматичне ушкодження мозку, розлад посттравматичного стресу, бойовий та операційний контроль напруження, підготовка стійкості та інші запобігаючі заходи, управління болем, горе, сімейну динаміку, реабілітаційну та трудову терапію, медикаменти, запобігання самогубству, судову психіатрію, допомогу ув'язненим, наркоманію, розлади харчування, етику і роль військових психологів та священників, а також удосконалення військової політики та практики у середовищі охорони психічного здоров'я.

Також Борису у великій мірі вдалося знайти чимало впливових однодумців, котрі допоможуть (будемо в це вірити) реалізувати наступні проекти АУМФ, спрямовані на допомогу Україні в боротьбі з російськими агресорами. І де б не був, з ким не зустрічався Борис його вроджена інтелігентність, приязнь зачарувала і милувала людей. Людей самих різних, однак, яких так само болить доля України. ТакостаннязустрічзпредстоятелемУПЦКПСвятішим Філаретом покликана мобілізувати православних українців США та Канади до співпраці з АУМФ. А ще під час цієї подорожі у Бориса під час спілкування з однодумцями народилося чимало добрих ідей та планів. Приємно що знайшлося місце і для співпраці

вже с традиційним інформаційним спонсором подорожі Б. Легети щомісячником «Бористен». У планах випуск за підтримки українського часопису інформаційного бюлетеня АУМФ. За громадськими справами не завжди , мабуть, встигав Борис Легета поспілкуватися досхочу з найближчими людьми. Ось вчора, наприклад, у дружини красуні Світлини були уродини.

Перед вечірнім летом наш друг ще має час придбати на згадку про Україну цікаві сувеніри та подарунки. Нехай же буде легким переліт для цієї славної і милої людини! Повертайся частіше в Україну, Борис! На тебе тут завжди чекають....

Фідель Сухоніс

П'ять міст і безліч вражень

В листопаді біжучого президент ради директорів АУМФ Борис Легета відвідав Україну. Головна мета подорожі презентація і розповсюдження одного з останніх видавничих проєктів нашої фундації «Охорона психічного здоров'я в умовах війни». Цей вищепний збірник розглядає з всіх точок зору питання хорони психічного здоров'я військовослужбовців: черепно-мозкова травма, психотравматичний стресовий розлад, боротьба з бойовим напруженням, підготовка для підвищення стійкості та інші профілактичні заходи, скорбота, сімейна динаміка, реабілітація і працетерапія, запобігання самогубствам, зловживання алкоголем або наркотиками, етика, роль військових лікарів і капеланів, які доглядають за психічним здоров'ям військовослужбовців, а також розвиток організації та практики охорони здоров'я військовослужбовців. Під час своєї подорожі доктор Борис Легета відвідав п'ять найбільших міст України: Київ, Харків, Дніпро, Одесу та Львів. На своїй сторінці у Фейсбук очільник АУМФ як правдивий письменник і допитливий мандрівник описав не лише діловий бік своєї подорожі, а свої враження та спостереження стосовно взагалі сучасної днини в Україні. Тут вміщуємо найбільш цікаві уривки з його дорожніх нотатків.

КИЇВ

Серед тих зустрічей, які відбулися під час моєї цьогорічної подорожі важко виокремити якусь одну. Але, мабуть, особливо пам'ятною буде та як відбулася в Клубі головного військового клінічного госпіталю (м. Київ). Більше 300 військових медиків, викладачів та слухачів зібралися в на презентацію двотомника "Охорона психічного здоров'я в умовах війни". Відчував навіть деяке хвилювання від зустрічі з цими людьми. Адже вони, можна сказати, головні читачі нашого видання. Спеціалізований підручник найбільш цінний саме для людей фахових. По завершенню презентації поцікавився у президенту Асоціації психіатрів України Семена ГЛУЗМАНА чи була корисна наша розповідь для присутніх:

- Безперечно, - коротко відказав пан доктор Ну, що ж такий людині можна довіряти... 17 листопада Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при МЗС Радо хочу зазначити що з кожним моїм приїздом до України більшає однодумців і прихильників діяльності АУМФ. Цього разу особливо постаралися вже «старі» приятелі. Серед таких заступник Директора Дипломатичної академії України Д-р Наталія Шульга. 17 листопада 2017 року у великій мірі завдяки її старанням відбулася презентація українського перекладу двотомника "Охорона психічного здоров'я в умовах війни" в стінах Дипломатичної академії України. Також хочу подякувати і президенту Асоціації психіатрів України Семену ГЛУЗМАНУ. Своєю участю в імпрезі він надав їй не лише цікавості, а й великої фаховості. Головний підсумок проведеної зустрічі? Я не побачив у залі жодного байдужого обличчя. Значить ми на ірній дорозі! Значить добру справу робить членство АУМФ

ХАРКІВ

З деяким хвилюванням їхав до Харкова. Адже це місто на Сході України вважається у значній мірі проросійським, свого часу тут як і на Донбасі сепаратисти захопили владні будівлі. Час від часу зустрічав в Інтернеті повідомлення про вияви проросійських настроїв серед харків'ян на побутовому рівні. На щастя тут як і в інших містах зустрів лише українських патріотів та відданих нашій справі людей. Можливо, що мене «оберігали» від зустрічей з сепаратистки налаштованими громадянами. Та маю надію що як би там не було, однак, таких у Харкові меншість. В цьому місті приємно зазначив високий рівень підготовки медиків. Між іншим, як і в західному світі тутешні доктори об'єднуються у фахові громадські організації. Як дорогу нагороду буду зберігати сертифікат, котрий мені надала ГО «Асоціація неврологів, психіатрів і наркологів України». Серед тих, хто допоміг аби вона пройшла на належному рівні з вдячністю хочу назвати доктора медичних наук, професора Наталю Маруту, а також доктора і професора Ігоря Лінського. Гарні люди, виховані і чемні. А головне знавці своєї справи.

ДНІПРО

Програма перебування у Дніпрі була особливо насиченою. 10 –го листопада на базі Дніпропетровської медичної академії відбулася презентація книги «Охорона психічного здоров'я в умовах війни». Імпреду розпочала ректор медакадемії, професор Тетяна Перцева. А потім приємна для мене несподіванка. Разом з першим проректором, професором Ігорем Шпонькою урочисто вручили мені відзнаку з нагоди 140-річчя видатного вченого, лікаря і проповідника, професора В.Ф. Войно-Ясенецького (Святителя Луки). Порадували так само численні промовці своїми думками щодо видання. Вони підкреслили ретельність перекладу, а ще те що книга стане в нагоді не лише психологам та психіатрам, які з її допомогою зможуть застосувати сучасні стандарти та методи в охороні психічного здоров'я, а також сім'ям військовослужбовців, покликаних забезпечувати належну підтримку у психічному здоров'ї своїх близьких.

ОДЕСА

До Одеси я потрапив через Дніпро. Відвідини цього міста виявилися вкрай насиченими, а тому розмірковував що коли відвідини південної перлини України будуть вже й не такими напруженими, то й не гріх. Однак, мої прогнози виявилися вірними лише частково. Бо хоча й одеські зустрічі справді були не такими інтенсивними як у Дніпрі, однак, і в цьому місті на мене чекали цікаві дискусії, а головне не байдужі, розумні люди. І що найбільше потішило, що тут так само чимало українських патріотів. Начальник військово-медичного клінічного центру Південного регіону полковник медичної служби Роман Кальчук так і сказав мені під час нашої першої зустрічі. - Одеса українське місто. Хоч і більшість тут говорить російською....

ЛЬВІВ

Ймовірність виникнення ПТСР та психічних розладів у людей, які побували в зоні бойових дій, у чотири рази більша аніж в інших. За інформацією Науково-дослідного центру гуманітарних проблем ЗСУ, за три роки війни 80% бійців АТО отримали психологічні травми, третина з яких потребує психіатричної допомоги. Незаперечним є і той факт, що 75% людей після стресу переживають посттравматичне зростання – усвідомлення глибшого сенсу та переоцінку життя. Як зберегти психічне здоров'я в умовах війни і запобігти психічним розладам, якою

є роль військових психологів та священників в кризових ситуаціях, як підготуватися до демобілізації – це лише частина питань, котрі ми обговорили під час моєї зустрічі 15-го листопада в Українському католицькому університеті. А ще приємно було почути слова отця –ректора Львівської духовної семінарії Ігоря Бойко.

Наразі хочу зазначити, що особливо плідною та цікавою була кінцівка візиту. Так 17-го листопада мав прийняття у Святішого Патріарха Філарета предстоятеля Української Православної Церкви Київського Патріархату. Хочу дати кредит його Святості, бо навіть в Америці рідко бачив людей як на 88 році працелюбного та насиченого життя мали такий ясний розум та мудрість гідну найкращих світочів нашого багатотраждального народу. Подивувала також обізнаність предстоятеля УПЦ КП справами в діаспорі. Хочу скласти особливу подяку за згоду Патріарха Філарета залучити в допомогу АУМФ православні парафії УПЦ КП в США та Канаді. Одне слово, вкотре не пожалкував що маю православну дружину. Але якщо без жартів зустріч з Патріархом Філаретом стала для мене ілюстрацією з дитинства знайомого гасла «Один Бог- одна Україна». Так і будемо жити далі заради добра нашого народу, добра України!

Борис Летєга, президент Ради директорів АУМФ (Україна – США, листопад 2017 року)

«Свято музики і голосу»

У Дніпрі пройшов унікальний фестиваль

У Дніпрі пройшов міжнародний фестиваль-конкурс «TAMILA GOLDEN FEST» мета якого - пошук талановитих юних вокалістів. Як нам розповіла ідейний натхненник і творець конкурсу дніпровська співачка і продюсер Таміла Гваджаїа, переможці не просто отримають грамоти та призи, а й зможуть влітку взяти участь в конкурсі «Золоте Руно», який пройде в грузинському місті Урекі.

Таланти поза віком

Фестиваль проходив яскраво і динамічно, і був розділений на 4 блоки, де змагалися учасники в наступних вікових категоріях: «7-9 років», «10-12 років», «13-16 років» і «16-20 років». Оцінювало вокальний потенціал виконавців професійне журі - Гваджаїа Бежан - Віце-президент всеукраїнської асоціації грузинських громад, член-кореспондент Української академії наук, Голова Дніпропетровського обласного центру грузинської культури «Сакартвело», Снурницька Тетяна - професійна співачка, топ - наставник, вокальний тренер, Член Асоціації вокалістів України, Сидоржевська Людмила - директор, співзасновник конкурсу, Рузана Степанян - викладач кафедри естрадного вокалу Дніпропетровської Академії музики ім. Глінки, Антон Чернета - артист театру і кіно, телеведучий 51 телеканалу, Кім Христина - фіналістка проекту «Перша Фабрика зірок», співачка. «Цей конкурс відкриє для юних виконавців двері у світ великого вокалу. Це сходинка на дуже складному шляху, адже якщо ви вирішили серйозно пов'язати своє життя з музикою, потрібно наполегливо працювати і розвиватися кожен день », - говорить засновник конкурсу Таміла Гваджаїа. Відкрила фестиваль наймолодша учасниця - семирічна Аніта Фоміна, яка просто підкорила серця глядачів піснею «Я модниця!». За

результатами конкурсу Аніта отримала перше місце в своїй віковій категорії.

«Згідно з умовами конкурсу ми відзначимо всіх учасників в кожній віковій групі дипломами та медалями 1, 2 і 3 місця. А ось Гран-прі отримають двоє самих, на наш погляд, талановитих учасників », - розповідає член журі Людмила Сидоржевська.

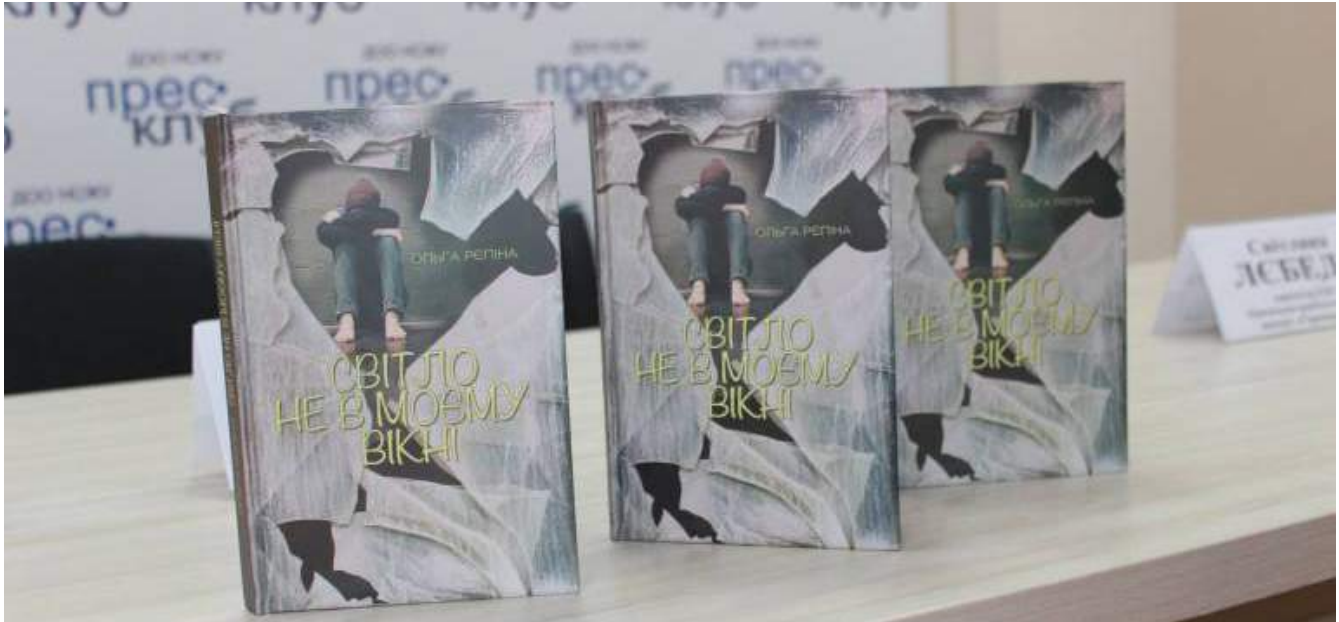
Боротьба за перемогу

Звичайно, кожен учасник талановитий по-своєму. Глядачі оваціями зустрічали яскраві номери, ліричні композиції і англійські хіти. Але вокальна боротьба досягла свого піку і журі попросили двох учасниць конкурсу Анастасію Біленко та Поліну Карпенко виконати ще по одній пісні. І ось, хвилюючий мить настала. Згідно з рішенням журі, Поліна Карпенко отримала перше місце у віковій категорії «13-16 років» і можливість записати пісню на професійній студії, а Гран-прі фестивалю «TAMILA GOLDEN FEST» під бурхливі овації отримала Анастасія Біленко. Її виконання пісні Едіт Піаф «Padam, Padam» не могло не підкорити кожного глядача в залі. До речі, Анастасія стала і фавориткою кореспондента «Бористен», адже ми напророкували їй перемогу ще після виконання першої пісні. Анастасія зараз вчиться у Харкові, а вокалом займається вже кілька років. «Музика це моє життя. Я живу на сцені. Я відчуваю музику, пропускаю її через себе. Найбільше мені імпонують джазові композиції, а вибір пісні Едіт Піаф «Padam, Padam» - це свого роду експеримент. Адже у мене досить низький тембр, і я часто беру чоловічі композиції », - поділилася враженнями переможниця. Конкурс завершився оваціями і безліччю спільних фотографій. Організатори впевнені, що перший досвід став успішним, і «TAMILA GOLDEN FEST» стане щорічним фестивалем, який відкриє світу не одну талановиту українську зірку.

Історія хлопця з дніпровського реабілітаційного центру вразила Україну

Повість «Світло не в моєму вікні» автора Ольги Репіної викликала шквал емоцій у суспільстві та різні точки зору педагогів. Адже це – правдива історія, яка сталась в одному з реабілітаційних центрів для дітей у Дніпрі.

Розуміти та чути

За словами автора, соціально-психологічна повість для дітей старшого підліткового віку, юнацтва, батьків та педагогів народилась швидко – на її написання пішло лише два тижні. Вона викликала резонанс у суспільстві та вже відзначена багатьма форумами та нагородами «Розповідь про Данила – це реальна історія, яка написана з відчаю. Звичайно, імена та прізвища я не вказую, але я сподіваюсь, що ця повість допоможе педагогам та просто звичайним людям краще розуміти проблематику дітей з певними діагнозами. У цієї історії позитивне закінчення. Але я впевнена, що діти з певними діагнозами повинні отримувати освіту та навички соціалізації саме у таких спеціальних закладах, а не у звичайних школах», — зазначила автор повісті арт- та літературний критик, письменник, психолог Ольга Репіна. Хлопець з діагнозом Ф70 потрапив у реабілітаційний центр у Дніпрі ще в юному віці. Його батько був позбавлений батьківських прав через асоціальний спосіб життя, а мати померла. Прикро те, що батько просто в очі говорив сину та педагогам те, що з Данила нічого путнього не вийде, він обов'язково буде красти та потрапить в'язницю.

Події у повісті розгортаються у реальному навчально-реабілітаційному центрі «Горлиця», який знаходиться у Самарському районі Дніпра. За словами викладачів, з хлопцем дійсно виникали проблеми, він був схильний до крадіжок, але, при цьому, йшов на контакт та був відкритий до спілкування.

Діагноз – не вирок

«Наш центр дає змогу кожному вихованцю знайти своє місце у світі. Отримати навички, які потім можуть стати їхньою процесією (садівник, майстер-штукатур чи швачка). Але головне – соціалізувати таких дітей. Після того, як наші вихованці закінчують навчання, ми слідкуємо за їхньою долею і навіть влаштовуємо зустрічі випускників. Діти, які приходять до нас з діагнозом, наприклад, Ф70, суттєво підіймають свій соціальний та розумовий рівень», — розповіла заступник з навчальної роботи Навчально-реабілітаційного центру «Горлиця» Ірина Черепенько. Ф70 – діагноз розумової відсталості, яка має декілька ступенів (легка, помірна, важка та глибока). Згідно зі статистичними даними, понад 3% населення землі страждають розумовою відсталістю. Це стан, при якому спостерігається

затримка або загальне недорозвинення психіки, обумовлене в першу чергу інтелектуальним дефектом. Відсталість може супроводжуватися розвитком іншого психічного або соматичного розладу або виникати без нього. Дитина з подібним розладом розвивається повільно, пізніше починає ходити, говорити. До моменту надходження в школу сильно відстає від своїх однолітків, хоча у фізичному плані може від них нічим не відрізнятися. У деяких випадках нарівні з затримкою психічного розвитку спостерігається затримка і у фізичному розвитку.

Розумова відсталість впливає на розвиток усіх психічних процесів, але особливо — на пізнавальний. Діагноз F70 дитини, розшифровка якого свідчить про коефіцієнт інтелекту в 50-70 балів, — не вирок. Малюк з таким порушенням починає повзати, сидіти, ходити і говорити пізніше, але він цілком навчаємо і здатний придбати нормальні навички спілкування. Іноді присутні дефекти фізичного і сенсорного розвитку. Але навіть при сприятливих умовах легка ступінь відсталості не дає хворим зрозуміти переносний зміст прислів'їв, метафор. Вони схильні до буквального тлумачення прочитаного або почутого. Діти часто не здатні давати визначення предметів, змінюють слова, вигуки і жести.

Розвивати таланти

Фахівці одностайно впевнені, що слід якомога раніше почати лікувально-педагогічний вплив. Потім такі діти знаходять себе у творчості, можуть гарно вишивати чи малювати, завойовувати спортивні нагороди. На думку критиків, ця книга зробить педагогом кожного, хто її прочитає. Неймовірна історія

написана напрочуд майстерно. Така повість дасть уявлення майбутнім учителям про те, якими вони мають стати, а також — як екзамен перед вступом до шлюбу. Філологи можуть навчатися за цією книгою композиції, архітектоніці, стилю й художньому письму.

«Ця історія розповідає про те, що добро врешті може перемогти, адже попри те, що сам батько ставив наголовному героєві хресті був впевнений, що Данило повторить його шлях і закінчить у в'язниці, педагоги зуміли достукатись до нього та знайти порозуміння». — підкреслила Тетяна Янковська завуч з навчально-виховної роботи Навчально-реабілітаційного центру «Горлиця». Батько головного героя повісті всіяко впливав на сина, наголошуючи, що держава і педагоги його «обкрадають» і не виплачують йому якісь міфічні суми. Жити з Данилом він був згоден лише за умови, що син йому платитиме.

За словами автора повісті, в планах створити цикл подібних книг, адже в практиці колекційного педагога та психолога цікавих та резонансних історій не бракує. «Я сподіваюсь, що позитивний фінал цієї історії вплине і на самого Данила. Він не читав цієї книги, але якщо вірити, що письменник здатен керувати долею своїх героїв в метафізичному сенсі, я справді бажаю йому всього найкращого», — зазначила Ольга Репіна.

П.С. Зараз герой книги живе у соціальному гуртожитку і не спілкується з батьком. Попри те, що під час навчання у реабілітаційному центрі в нього були і адміністративні порушення, зараз хлопець веде правильний спосіб життя і мріє знайти себе у майбутньому у якійсь професії, адже має технічні здібності.

Мирослава Борхес

Студенти за суспільство без насильства

Щорічно, починаючи з 1991 року, в Україні з 25 листопада по 10 грудня проводиться Всеукраїнська акція «16 днів проти насильства», яка підтримується міжнародною спільнотою та покликана привернути суспільну увагу до проблеми насильства над жінками. Традиційно заходи акції пройшли і в Дніпровському національному університеті імені Олеся.

Тисячі громадян та сотні державних і громадських організацій з-понад 100 країн світу в ці дні активізують свої зусилля заради об'єднувальної мети: підвищення обізнаності співвітчизників про всі форми насильства, створення в окремій державі чи конкретному регіоні соціального простору, вільного від насильства.

Дніпровський національний університет не перший рік бере участь у цій акції, так як на базі нашого закладу вже протягом 15 років діє волонтерський рух, у межах якого здійснюється допомога військовим на сході країни, дітям із родин внутрішньо переміщених осіб, дітям із м. Красногорівка Донецької області, дітям-сиротам, дітям і дорослим з обмеженими можливостями, будинкам для людей похилого віку тощо. Тож цей рік не став виключенням, і Центр соціальних ініціатив і волонтерства ДНУ разом із ГО «Два береги» провели низку заходів у рамках соціального проекту «16 днів проти насильства». Так, на зустрічі для студентів факультету психології цього разу були запрошені радник Міністерства соціальної політики України з питань внутрішньо переміщених осіб у Дніпропетровській області Георгій Бібік, представник Агентства ООН у справах біженців Ірина Павлик, тренерка з прав людини, очільниця ГО «Громадська Палата України» в Дніпропетровській області Наталя Жебрик.

Зокрема, радник Міністерства соціальної політики України з питань внутрішньо переміщених осіб у Дніпропетровській області наголосив на важливості привернення уваги суспільства до проблеми насильства між людьми. «Ця проблема в нашій країні особливо актуальна. Сьогодні багато тисяч людей на сході України та в Криму страждають від насильства. Тільки разом і з любов'ю ми зможемо його подолати», – сказав Георгій Бібік.

Також із промовами перед студентами виступали викладачі й співробітники факультету доценти Зоя Бондаренко, Ірина Кобзева та Сергій Нетьосов, а ще волонтери груп ДК 17-1 та ДС 17-3 – Анастасія Якімова, Анна Уманська, Надія Кучеренко, Тетяна Волинець і Олександра Осітковська, які докладно розповіли присутнім про гендерне насильство і про те, як йому протидіяти. Окрім того, присутні почули шокуючу статистику щодо насильства в родині, яка щороку зростає. 90 % випадків домашнього насильства – це насильство

чоловіків щодо жінок. Представник Агентства ООН у справах біженців Ірина Павлик провела зі студентами дискусію з приводу популяризації протидії гендерному насильству в Україні. Всі погодилися, що ця проблема актуальна для нашого суспільства. Але найбільше жахає саме те, що ми настільки вже звикли до різних його проявів, що навіть не помічаємо, коли воно відбувається. Насильство настільки поширилося, що стало нормою сьогодення. Студенти-психологи ДНУ навіть висловили спільну думку, що винна у цьому, насамперед, жінка, яка дозволяє себе пригнічувати в різних сферах життя. Відзначимо, що активно в дискусії була не тільки жіноча частина аудиторії, а й чоловіча. Чоловіки добре розуміли, в чому полягає проблема сучасності, а тому цілковито підтримали думку, що насильству немає бути місця в світі.

Поза тим, майбутні фахівці зі спеціальної освіти під час заходу переглянули і документальний фільм «Між іншим». Він складався з реальних історій українських мігранток в Європі, де вони розповіли, якими мотивами керувалися, коли вирішили змінити місце проживання. «Щодня ми ходимо вулицями, розмовляємо з десятками людей, відвідуємо заходи чи навіть просто сидимо вдома, а в цей час десь трапляються випадки насилля. Ми знаємо про це, але ігноруємо. Побачивши насилля, проходимо повз, не бажаючи влізати в «чуже життя». Гадаємо, що насценестосуватиметься. Протесвіт непередбачуваний...», – зацентувала увагу під час подальшої дискусії тренер Наталя Жебрик.

«З перших відгуків»

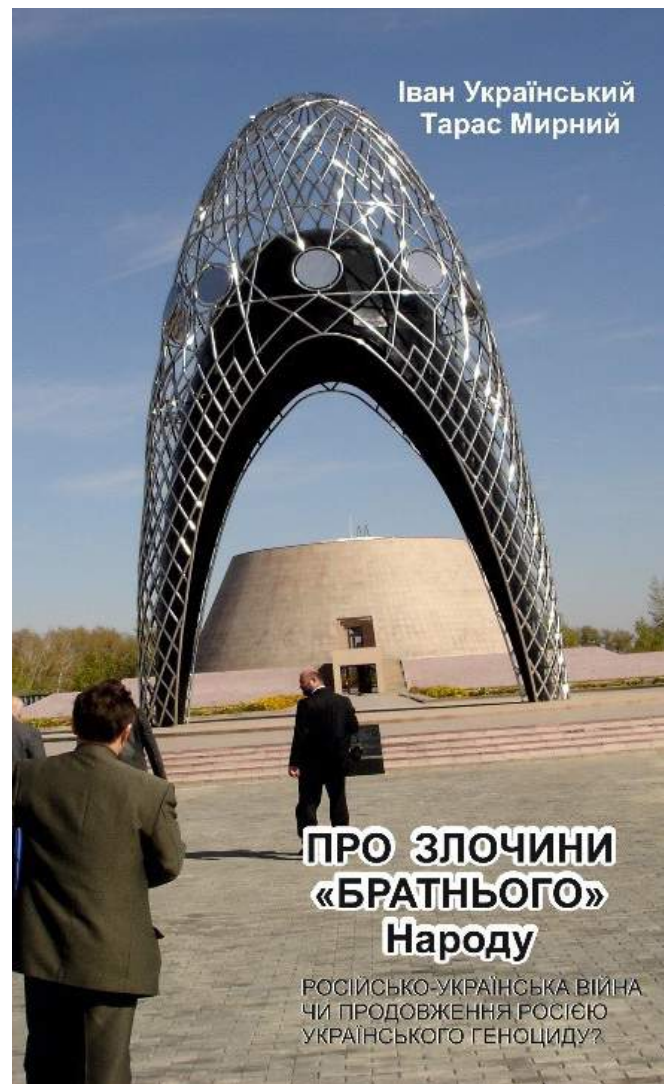
Науковий пошук в дії

Про книгу Івана Українського та Тараса Мирного «Про злочин «братнього» народу. Російсько-українська війна чи продовження Росією українського геноциду?» (Бібліотека журналу «Бористен»)

Зрозуміло, що як письменнику, мені доводиться багато читати. І не тільки художніх творів – щоб бути «в курсі» справ, розуміти, якими шляхами рухається творча думка моїх колег. Адже для того, щоб написати щось путяще, багато працюю з довідниками й словниками, науково-популярною й науковою літературою. Історією ж цікавлюсь давно і серйозно. А щоб написати повість «Три сходинок голодомору» та цикл легенд «Великий Луг над Дніпром» наполегливо проводила дослідження в бібліотеках і мережі інтернет. Тому книга, яка нещодавно потрапила до моїх рук – «Про злочин «братнього» народу. Російсько-українська війна чи продовження Росією українського геноциду?» зацікавила, а потім і здивувала.

Зацікавила тому, що одразу з'ясувалось – автори неабияк вправно оперують датами, цифрами, фактажем. В яскравій та доступній формі авторами подаються загальноісторичні питання, значний фактичний матеріал дає змогу читачеві опанувати проблеми, які викликали дії деяких українських діячів, міститься аналіз та опис «ключових» особистостей та головних історичних подій. Здивувала – тому, що прочитала: авторами книги є люди, які мешкають за кордоном, в Америці. І я зраділа. Виходить, на чужині, далеко від рідної землі живуть люди, які не просто пам'ятають, а ретельно вивчають історію і навіть нас можуть чомусь навчити, бо дивляться на життя в Україні трішечки під іншим кутом зору, бо не знаходяться у прямій залежності від деяких аспектів життя. Зізнаюся чесно: дізналась багато нового й цікавого. Як от: про Норильське повстання знаю багато, а про страйк політичних в'язнів СтепЛАГу дізналась детально саме від пп. Івана Українського та Тараса Мирного. Дякую їм за це! Наші поневолювачі віки й віки намагались будь-яким чином викоринити з українського серця волелюбний воїнський дух. Окупанти

спалювали бібліотеки, знищували матеріали етнографічних експедицій, учених, які намагались донести до людей правду про високу культуру й духовні надбання нашого народу піддавали жорстоким репресіям... З українця намагались зробити кріпака-малороса. Після прочитання цієї книги можу стверджувати, що відтепер маємо чудовий методичний матеріал, спрямований на виховання в української молоді патріотизму, прищеплення любові до героїчного минулого наших предків.

Іван Український
Тарас Мирний

**ПРО ЗЛОЧИНИ
«БРАТНЬОГО»
Народу**

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА
ЧИ ПРОДОВЖЕННЯ РОСІЄЮ
УКРАЇНСЬКОГО ГЕНОЦИДУ?

Низенький вам уклін, шановні пане Іване та пане Тарасе! Ваші історичні розвідки розійдуться поміж люди й кожною сторінкою прославлятимуть Україну й розвіюватимуть міфи, створені ворожою пропагандою.

Еліна Заржицька,
М. Дніпро

АКТУАЛЬНИЙ КРОК АВТОРІВ «БОРИСТЕНУ»

Дещо про статтю Івана Українського та Тараса Мирного за назвою «Про злочини «братнього» народу. Російсько-українська війна чи продовження Росією українського геноциду?» виданої в серії «Бібліотека журналу «Бористен», у видавництві «ФОО Озеров Г.В.» (м. Харкова) у 2017 році, накладом 1000 прим.

Вказана стаття надрукована на офсетному папері, форматом 60x84/16, друком цифровим. Вона має вступне слово Фіделя Сухоноса, шеф-редактора журналу «Бористен», який окреслив значимість вказаної статті у «завдання цієї праці не є всебічний аналіз історичних подій, а радше – наведення фактів російського геноциду українського народу» [с. 3].

Автори статті І.Український та Т. Мирний окреслили дискусійність їх думок щодо викладу історичних фактів та власної оцінки їх негативних наслідків для українців. Ними у стислій формі систематизовано найважливіші події протягом складної історії нашої країни, Російської імперії, Польщі та наведено багато фактичного матеріалу.

Це своєрідний і актуальний крок авторів у питанні популярного викладу окремих подій та фактів з нашої вітчизняної історії, який розрахований на широку читацьку аудиторію, яка досить активно цікавиться новими поглядами на минувшину. Автори статті актуально відмічають, що «було б несправедливим засуджувати всіх росіян у злочинах проти українського народу, бо багато хто з них не були (і зараз не є) згідні з рішеннями та діями їхньої владної верхівки, але вони перебувають у меншості й не мають на неї впливу» [с. 6].

Перша частина статті присвячена: викладу та висновкам авторів про події з найдавніших часів Київської Русі (з X століття до 1240 р.); далі виклад подій: розвитку феодалізму та розвитку Гетьманщини (з середини XIII століття до XVII століття); наступний блок:

присвячений окремим проблемам діяльності соратників Б.Хмельницького остаточного формування Російської імперії і їх ідеології (від XVII ст. до кінця XVIII ст.); окремий блок: оцінка подій та власні висновки щодо знищення козацтва та початку русифікації населення на наших землях (від XVIII ст. до кінця XIX ст.); наступні блоки: присвячено проблемам і подіям періоду Першої та Другої Світової війни, революціям та протистоянням на території наших земель, спробам українців створити власну, незалежну і соборну державу, старими та новими методами Російської імперії і Радянського Союзу в утисках та знищенні української нації на зламі часів (війни, голодомори, репресії, розкуркулення, ідеологічне переслідування українців, акцій Польщі та СРСР по зачистці територій від українців і учасників національно-патріотичного руху (Волинь, Галичина), духовне винищення на втрату рідної мови та національної ідентичності, асиміляцію, участі керівництва СРСР та КППС у організації переслідування представників української інтелігенції (шестидесятників), сучасна російська гібридна війна проти України тощо) (період протягом XX століття та сучасного періоду) [с. 5-63]. Авторам потрібно вчитати матеріали, так як є окремі неточності у текстах. Стаття завершується заключними словами авторів щодо особливої відповідальності сучасного періоду нашої історії для розвитку і розбудові нашої незалежної держави – України [с. 64-65]. У статті досить вдало використано копії 2 картин і 14 світлин.

Іван БЕЗЕНА (м. Дніпро)

Пам'ятник Євграфу Сідалковському як дзеркало успіху маестро Олега Черногуза

Олег Федорович Черногуз без перебільшення і без іронії живий класик нашої національної літератури. Хоч без тієї простої причини що багато його творів стали по-справжньому народними. Серед них «Аристократ з Вапнярки», між іншим, перший сатиричний роман в Україні. В ньому маестро О. Черногуз вивів цілу галерею гротескно яскравих сатиричних типів, що уособлювали витвори безлико-тоталітарної радянської системи. Твір написаний з властивою авторові іронією, читається легко, захоплююче. В часи так званого застою цей веселий, дотепний, але гострий і соціально спрямований твір з виразно українським національним обличчям дивом пробився у світ через стіну суцільної і всеохоплюючої ідеологічної цензури і став настільки популярним, що кілька його видань миттєво тонули в надрах вдячних читачів, котрі бачили в ньому гротескно-правдиве віддзеркалення тогочасної дійсності. Анотація до видання 1983 р.: "У сатиричному романі українського письменника висміюються мнімі життєві цінності сучасного міщанина.

Пошуки «легкого й красивого життя» приводять героя цього твору Євграфа Сідалковського в коло пристосуванців, що паразитують на натхненній праці наших людей. В гумористично-сатиричний калейдоскоп потрапили й обивателі, і бюрократи, й інші носії чужої для нас моралі." І ось відтепер пам'ятник Євграфу Сідалковському - головному персонажу твору Олега Черногуза "Аристократ" із Вапнярки" прикрашає перон вапнярського вокзалу. Пам'ятник спорудили за кошти меценатів: директора ПрАТ "Зернопродукт МХП" Володимира Онуки та директорів філій Володимира Романюка, Валерія Марченка, Віктора Бичкова,

Олександра Баланова, а також народних депутатів Олега Ляшка, Миколи Катеринчука, Артема Глінського, приватних підприємців Миколи Кавуна та Василя Александрюка. Встановлення відбулося за активного сприяння Вапнярського селищного голови Олександра Горенюка. Виготовив його відомий на Вінниччині скульптор Микола Крижанівський.

"Це найкраща рецензія на мій твір. Я вдячний Миколі Крижанівському, який виготовив пам'ятник Сідалковському - аристократу із Вапнярки. Мені приємно, що знайшлися щирі люди, директори агрохолдингів, які допомогли втілити цей задум у життя. Їхні імена на знак подяки викарбувані на камені, - зізнається в розмові з нами Олег Федорович. - Дай, Боже, щоб ми ставили тільки пам'ятники сміху (бо ще древні казали, що "світ уцілів, бо сміятись умів"), замість того щоб ставити їх на цвинтарях нашим молодим хлопцям, які гинуть сьогодні на Донбасі. Треба утверджуватись, не зважаючи ні на що. Можуть бути різні відтінки цього сприймання, але ж без сміху ми не вижи-вемо". Що ж як завжди мудрі та щирі слова маестро Олега. А ще пам'ятник літературному герою це без перебільшення найкраща оцінка на загал творчій праці будь-якого письменника. В даному випадку давньому і вірному другові щомісячника «Бористен» Олегу Федоровичу Черногузу.

*Фідель Сухоніс, шеф-редактор
журналу "Бористен"*

«Наші переклади»

*Олена Ананьєва (м. Одеса, Україна –
Німеччина)*

Поет, прозаїк, журналіст, мистецтвознавець. Народилася в Одесі. Автор 15 книг. Учасник понад 30-ти антологій, зокрема 12-ти – німецькою. Президент Міжнародного конкурсу імені де Рішельє, арт-фестивалю «Вітрила Глорії» і Міжнародної Академії «ЛПК» діячів літератури, мистецтва та комунікацій. Лауреат міжнародних премій імені Миколи Гоголя та Пантелеймона Куліша, медалі Олександра Довженка (Україна), літературних відзнак Греції (премія ім. Гомера) та Росії. Член Міжнародної літературно-мистецької Академії України, Національної спілки журналістів України (тричі лауреат її конкурсу «Українська мова – мова єднання»), Асоціації українських письменників та інших творчих спілок. Нині мешкає в Німеччині.

*З циклу «Твоє серце теж
відкрите віршам»*

«Острови Олени – Архіпелаг Глорія»

Скільки асоціацій – море
омиває
конфігурації.
Мандри поезії, прози, проектів,
виставок і одкровенень, зустрічей, легенд,
респектів,
розставань немилых,
чаша поезій – хвилі.
Бажання.
Глечики – поливи,
черепки, чекання...
Припливи-відливи.
Радості душа!
Світить сподіванням!

* * *

Вітаю – зцілення слово!
Вкину, як м'яч, його знову
в зал, де навколо картини,
не яма і темінь, а мимо
снують тіні минулих побачень:
Караваджо, Моне, Ренуара ...
Основа любові і значень,
Де знову ми разом,
спиваєм блаженство
нектару.

З життя беру енергію.
Магії силу і вітру.
Вітаю! Радості слово

вкину одинадцятиметровим.
Слово – на вагу золота.
Грані-діаманти
і олово солдатиків
бравих відважних
вкину до зали талантів.

Слово – каррарським мармуром,
філософським каменем
і полум'ям,
абракадаброю, арєпо,
де орач розпушує рядки літа.
Сама, як на амбразуру,
словом – міряти натуру,
цензуру відкинути,
покарання – тільки за відстані
до боргу, честі і сенсу,
праведності життя,
вкинути «Здрастуйте!»,
«Здорово!»
Зібралися всі разом знову ми.
Життя, дане раз прожити,
Словом залишити важливим!

* * *

На розломі дня, на полустанку,
впівноги бреду спозаранку,
впівноги дійти мені ж до раю,
бо в пеклі справ не маю, знаю ...
Діти нових розливів-розломів,
відступати нам не можна,
віщо манить
край всевишньої
любові і турботи,
немає для щастя в світі,
на щастя, квоти.

* * *

Мені потрібен професор мандрів,
 скульптор, актор, диригент,
 жонглер або листоноша,
 пілот в хмарах з дощем.
 Де зірки – волохатим
 плодом-каштаном,
 кулями на ялинці долі,
 де мрії цвітуть крилато,
 де щастю з любов'ю – воля.

* * *

На світанках моїх садів,
 коли видно нові принади,
 і переспіви влучних рядків
 променяються, мов зорепади,
 і смарагди міняють колір,
 дивовижний беручи тон,
 і летять до небесних колій,
 розсікаючи горизонт...

А звідтіль – зоресяйний потік
 із дощів, із нічної землі,
 таємничий несучи вік,
 буйноцвіттям, як твій мастихін.
 І окропим сльозиною сад,
 Щоб його від недуг вберегти?
 Й не прогавити серед принад,
 біоструми живі зберегти,
 заслонити від ран і примар,
 від зломислимих духів пустель,
 й теплий дощ напросити із хмар.

Коли скине сад весь свій наряд,
 Йому ж байдуже всі королі,
 Йому схочеться рани вгоїти,
 давши новому старт зі століть.
 Коли стане у вічності ряд,
 І захоче нетлінь оживити,
 щоб перелік применшити втрат,
 зупинивши циклічний розпад!
 І вдихнути в пагінь життя нове,
 огорнувши небесним безмежжям,
 і молитви одвічної словом
 загорнути в нетлінні одежі.

* * *

Нас осінь рукою зманила,
 оділа наряд злототканний,
 узорі тремтливі розлила
 в листки крихтіливо-скляні.
 І спробуй ці шифри розкрити,
 Знайти логарифми гармоній,

в осінній зажурі відкрити
 римовані душі півоній.
 І сукні повітряні вперто
 вплітати в осінні наряди.
 У барвах і ритмах відверто
 шукати міфічну розраду.
 У згустках енергії зоряних
 свої обійняти Еллади
 в ліричному, світлому маренні
 торкнутись душі листопаду.

* * *

Оливи – очима озерними –
 й сузір'ями грон винограду,
 бажаннями ваблять химерними
 до Бахуса в сутінки саду.
 Зривала плоди з переспівами
 сприймаючи стійкість на пробу.
 І золотолистяно вірила,
 Що осінь вже кличе в дорогу.
 а в храм дивині помолитись
 прилинуть досроби вже діти.
 В їх душі тепліною розлитись
 востаннє пригорнеться літо.

Із листування з янголом

Тобі дружиною бути, може,
щоб стати мені янголом теж,
і, о, Боже, Боже, о, Боже,
це право присуди, авжеж ...

Я шукала, пропливши моря,
піднімала зелені вітрила,
з-поміж хмар ясінь неба відкрила,
і злетіла в блакить, мов зоря.

Взуття стоптавши у дорогах,
Степи перетинала вперто,
в містах шукала теж опертя
й монети простягала вбогим.

А в швартових, канатах кручених,
крізь витончено грубий сміх,
застрявали скорботи і сльози,
з молодецьких часів моїх.

Але знову піднято наш парус,
знов: «свистати нагору усіх»,
розпушу рядки по кристалах,
розділю диво-зустріч для всіх.

Розкручу, ніби коромисло,
змию бруд чистою водою,
лід душ розтоплю навмисно,
одягаючи крила з тобою.

* * *

Я тобі, як донори здають кров,
віддаю на зберігання свою душу,
від неї ключі у тебе після Господа –
його послухай.

Якщо тобі мінятись не схотілося,
якщо зберігаєш хвороби давно й довго,
ти звик, отже, так і мені судилося, –
разом з тобою поранити душу можна.
Разом краще скуштувати, що Бог дав,
всі ж ходять під небом, де він владика.
Не хочу, щоб навіть частину він відібрав,
ту, твою, поранену невинно.

Знаю, зроблене – огорнуто в мундир.
Твоя доля і моя – біль, яку не видно...

Ти мій віщий – донор, поводитир...
Йдемо через океани, пустелі, місця божі,
де можна знайти засіб втішити біль,
ніби чудо-ягоди ясні, гожі.

Розділю з тобою – все навпіл –
а твою, освятивши, перешлю естафетою
смирнення – стражденним.

Так допоможуть тобі теж зняти біль,
записатися на поправку – з початком минуцим.
Янгол мій, донор мій, світлий вітраж –
вчімося відчувати один одного краще.
Ми приносимо радість. А це, зауваж,
важливе між праведним і пропацим.

*З німецької українською
переклав Ярослав Савчин*

ГЕРОЯМ СЛАВА!

У православній церкві мені пояснили: помолитися за мусульманку Аміну Окуєву я можу, так би мовити, приватно. Священник же здійснити молебень не має права за нехристиянську душу. Мусульманська ділянка на Краснопільському цвинтарі Дніпра. Вразила свіжа могила героїні. Самотній букет троянд і більше нічого. Поряд надгробок її бойового командира Іси Мунаєва. Лампадка з хрестом, попри релігійну невідповідність і вітер, горіла яскравим вогником. Мабуть, через те що покійниця окрім Аллаха шанувала Правду і Справедливість. І на яких заніс криваву руку кремлівській карлик зі своїми посіпаками. Ми не забудемо Аміну. Незалежно від того чи у Церкву, чи у Мечеть ходимо.... Вічна пам'ять!

Фідель Сухоніс

Аміна Окуєва загинула 30 жовтня 2017 року неподалік села Глеваха у Київській області внаслідок отриманих поранень. Під час диверсійного нападу автомобіль, у якому знаходилися Осмаєв та Окуєва, було обстріляно на залізничному переїзді. Адам Осмаєв отримав поранення, проте вижив. За його словами, обстріл автомобіля тривав кілька секунд/ Поховали Аміну Окуєву у Дніпрі 1 листопада 2017 року поруч із могилою Іси Мунаєва відповідно до її заповіту. Від публічної церемонії прощання родина загиблої відмовилася, побоюючись, що захід може стати мішенню для терористів, а самі похорони відбувалися під охороною/

2000 року Аміна Окуєва прийняла іслам. Згідно з власними релігійними переконаннями носила хіджаб. Мотивом для участі у війні на Донбасі стала переконаність у тому, що Росія є спільним ворогом українців і чеченців. Після завершення війни планувала пов'язати своє подальше життя з військовою справою як військовий медик або учасник миротворчої місії.

«Офіційним рядком»

Ювілей університету в центрі уваги Наглядової ради

У черговому засіданні Наглядової ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара взяв участь народний депутат України Іван Куліченко.

Члени Наглядової ради зібралися для обговорення підготовки до святкування 100-річчя альма-матер та затвердження плану роботи на 2017-2018 роки. Голова ради, академік Анатолій Булат зазначив: «100-річчя ДНУ імені Олеся Гончара – це дійсно знакова подія не тільки в житті університету та регіону, а й країни в цілому, оскільки йдеться про один із найпрестижніших класичних університетів країни, що за різними показниками своєї діяльності неодмінно входить до ТОП-десятки лідерів». Також він нагадав, що пріоритетним завданням Наглядової ради є всебічна підтримка й безпосередня участь у відпрацюванні й реалізації сучасної науково-освітньої політики університету, визначенні стратегічних напрямків його інноваційної діяльності. Тому Анатолій Федорович запросив членів ради проаналізувати підсумки діяльності університету за поточний рік та на наступному засіданні внести пропозиції до «Стратегії розвитку ДНУ імені Олеся Гончара до 2025 року».

Цього разу в роботі Наглядової ради також взяли участь заступник голови Галина Булавка, народний депутат України Іван Куліченко, заступник Генерального директора ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова» Віталій Патока, заступник Генерального конструктора з наукової і

навчальної роботи ДКБ «Південне» ім. М.К. Янгеля Олександр Кашанов, директор Придніпровського наукового центру НАН України і МОН України Борис Блюсс, керівник наукового центру корпорації Ноосфера-Венчус Ігор Ханін та інші. Вітаючи небайдужих до справ університету гостей, ректор, член-кореспондент НАНУ Микола Поляков наголосив: «Ми щиро вдячні за участь у вирішенні важливих для університету справ, за ваші зусилля, спрямовані на розбудову альма-матер. У нас є багато планів, які сподіваємося реалізувати до ювілею – це і оновлення комп'ютерного оснащення, і введення в дію лабораторій, і завершення будівництва блоку поточних аудиторій. Ми вже заручилися підтримкою нашого випускника, також члена Наглядової ради, мера Дніпра Бориса Філатова та голови обласної ради Гліба Пригунова щодо проведення різних заходів у регіоні. А завдяки вашому досвіду із вирішення складних питань в галузі державного управління, впровадження бізнес-проектів ми сподіваємося реалізувати масштабні задуми».

Члени Наглядової ради обговорили коло першочергових питань, що потребують вирішення, та визначилися із відповідальними за реалізацію цих напрямків. Також було прийнято Звернення Наглядової ради до випускників університету.

ІАА «УНІ-прес»
ДНУ ім.О.Гончара

«Не підлягає забуттю»

Планове знищення. Як скоювався злочин Голодомору.

«Поставить себе целью превратить Украину в кратчайший срок в настоящую крепость СССР, в действительно образцовую республику», — писал 11 серпня 1932 року Іосіф Сталін у листі одному зі своїх найближчих підручних Лазарю Кагановичу.

Ця рішуча вимога вождя була продиктована його острахом перед ситуацією, що склалася в Україні. Але не голод, який навесні того року вже забрав життя кількості тисяч українців, тривожив генсека. «Дела на Украине из рук вон плохи. Плохо по партийной линии. Говорят, что в двух областях Украины (кажется, в Киевской и Днепропетровской) около 50-ти райкомов высказались против плана хлебозаготовок, признав его нереальным», — нарікав він у тому самому листі. І робив висновок: «Если не возьмемся теперь же за выправление положения на Украине, Украину можем потерять». Вочевидь, саме цей лист і запустив підготовку спеціального плану з «перевиховання» українців і перетворення України в «зразкову республіку». Результатом його реалізації й став Голодомор.

Плоди колективізації

Рік перед тим, 1931-го, Сталін, здавалося, мав би святкувати перемогу. Селянський спротив колективізації подолано. Більшість селян врешті-решт змусили вступити до колгоспів. Держава дістала повний контроль над результатами їхньої праці. З тих самих колгоспів влада впродовж 1930–1931 років «викачала» для експорту за кордон рекордні обсяги зерна. Але вже навесні 1932-го стало очевидно, що перемога в Україні виявилася пірровою. На виконання хлібозаготівель 1931 року в селян було забрано майже весь вирощений урожай. І навесні 1932-го багато районів України охопив голод. У республіці знову піднімалася хвиля селянських протестів та бунтів.

Ба більше, навіть серед місцевих партійних осередків відчувалося глухе несхвалення кроків центральної влади. «В Украинской компартии (500 тысяч членов, хе-хе) обретаются немало (да, немало!) гнилых элементов, сознательных и бессознательных петлюровцев», — безапеляційно писав у згаданому листі генсек.

Головною причиною критичної ситуації, що склалася тоді в Україні, була неефективна колгоспна система. Селяни, котрі працювали за умовні трудові, не мали жодного зацікавлення виконувати роботу якісно. А керівництво колгоспів, що рекрутувалося переважно з партійних активістів, часто виявлялося некомпетентним і неефективним.

Місцеві керівники у своїй роботі воліли не виявляти власної господарської ініціативи, а орієнтувалися на вказівки партійних органів, навіть якщо ті суперечили здоровому глузду.

Тож результати колгоспного господарювання вже на весну 1932 року виявилися плачевними. З осені багато ланів залишилися незасіяними, а ті, що засіяли, поросли бур'янами. Та й збирання врожаю супроводжувалося численними втратами через неефективну його організацію. До того ж давався взнаки й брак зацікавленості рядових колгоспників у результатах праці. «Хоч би як ти старався, однаково весь хліб із села вивезуть» — таким було переконання більшості селян.

Перша хвиля геноциду

Але в усьому цьому вище партійне керівництво бачило злий умисел і саботаж українців. Тож їх потрібно покарати й перевиховати. Голодування мало навчити українських селян «уму-розуму», як про це мимохідь згадав Станіслав Косіор у 1933-му. Усі подальші кроки кремлівського керівництва засвідчують, що діяло воно за ретельно розробленим планом. Організований ним Голодомор фактично був спеціально спланованою та ретельно замаскованою каральною операцією. Жодного документа з цим планом, звичайно ж, не збереглося. Але уважний аналіз дій тодішньої влади дає змогу відтворити задум цієї страхітливої спецоперації.

План загалом містив три головні етапи: підготовку, вбивство й замітання слідів. Крім того, була розроблена ціла система заходів прикриття.

«Натхненні» організатори. Каганович, Сталін і Постишев — верхівка машини геноциду

Першим кроком до майбутнього вбивства голодом було встановлення для України ще в липні явно нереальних планів хлібопоставок із врожаю 1932 року. Ця свідомо закладена нереальність планів, з одного боку, передбачала відбирання всього вирощеного, а з другого — створювала ґрунт для майбутніх звинувачень українців у саботажі й шкідництві. А ще давала нагоду владі застосовувати різні маніпуляції. Так, наприкінці серпня та жовтня Сталін особисто «милостиво» дозволить дещо зменшити плани хлібозаготівель. Але й це лише складник злочинних намірів. Адже навіть такий план для українського села був непосильним. Ба більше, нібито це зменшення використали для перерозподілу обсягів поставок збіжжя, щоб і ті, хто виконав попередні плани, знову опинялись у становищі винних державі.

Сама операція з покарання українців-«саботажників», вочевидь, була затверджена восени 1932-го. 22 жовтня політбюро ВКП(б) відряджає в Україну «в целях усиления хлебозаготовок сроком на две декады» Вячеслава Молотова на чолі спеціальної групи. Інша група на чолі з Лазарем Кагановичем була відряджена на Північний Кавказ, де основна увага зосереджувалася на заселеній українцями Кубані.

Відрядження Молотова стало справді надзвичайним кроком. Адже він був не просто високим партійним функціонером, а головою Раднаркому СРСР. Кажучи сучасними термінами, радянським прем'єр-міністром. Тобто в тодішнього радянського уряду не виявилось важливіших справ, ніж «посилення хлібозаготівель» в Україні. Це все свідчить про виключність завдань, які перед Молотовим поставив Сталін.

Фактично сталінський прем'єр-міністр став відповідальним за організацію та реалізацію першого етапу голодоморної спецоперації.

Під час цього режим вирішував три завдання. По-перше, вилучав максимальну кількість зерна в селян у процесі хлібозаготівельної кампанії. По-друге, одночасно в межах «посилення хлібозаготівель» готував ґрунт для звинувачень усіх українців у саботажі. І по-третє, група Вячеслава Молотова ще й організувала ефективну репресивну систему для майбутнього вбивства голодом. «Нужно как можно скорее сломить имеющиеся демобилизационные настроения, прикрываемые зачастую беспринципной оппортунистической аллилуйщиной», — повідомляв Молотов телеграмою Сталіну 30 жовтня, пропонуючи відправити в Україну додаткові перевірені партійні кадри.

Відразу після приїзду Молотова політбюро ЦК КП(б)У починає видавати одна за одною

директиви й постанови про хлібозаготівлі. Їхньою центральною вимогою є посилення репресій проти «саботажників». Молотов об'їжджає області України, дає вказівки районним керівникам. З часу приїзду комісії Молотова тут стрімко зростає кількість арештованих за саботаж хлібозаготівель

Остаточна «зачистка»

Спусковий гачок вбивства голодом був натиснутий 18 листопада, коли за вказівками Молотова ЦК КП(б)У ухвалює постанови про запровадження натуральних штрафів, «чорних дощок», мобілізацію партійних кадрів для проведення хлібозаготівель, а також щодо чекістської операції з ліквідації «кулацьких і петлюрівських гнізд». І вже 22 листопада голова ГПУ Станіслав Реденс просить Косіора затвердити план операції «з нанесення оперативного удару по класовому ворогу», яка охоплювала 243 райони України. До початку грудня рішеннями обласних владних чи партійних органів понад 400 населених пунктів чи колгоспів були занесені на «чорні дошки». 6 грудня 1932 року спеціальною постановою була створена республіканська «чорна дошка», на яку занесли шість великих сіл із різних областей. Основним методом хлібозаготівель стають обшуки в селянських дворах. Реальна влада в селах переходить до «уповноважених із хлібозаготівель» — партійних функціонерів, спеціально відряджених із районних чи обласних центрів або ж промислових міст. У них було єдине завдання — знайти та конфіскувати збіжжя, і для цього вони мали всю повноту влади. Проводили обшуки так звані буксирні бригади, що формувалися з комуністів, комсомольців та інших провладних активістів.

«Ця бригада ходить попід хатами й бере, що в кого хоче, і де діває — невідомо. Є випадки, що забирають хліб, скільки є, а як не даєш з хати, то арештують і забирають все майно. Як не даєш, то ще й поб'ють, або не пускаєш до хати, то вони двері б'ють. Дехто й купив хліба, то бригада каже «вкрав з колгоспу», а то беруть з погребів капусту, огірки і все», — інформував у грудні 1932-го редколегію газети «Радянське село» один із її дописувачів про «діяльність» такої бригади в селі Краснопілля тодішньої Одеської (сьогодні Кіровоградської) області. У грудні 1932 року розпочинається другий етап вбивства голодом українців. Влада переходить до повного вилучення харчів в українських селян. ЦК ВКП(б) відправляє в Україну Лазаря Кагановича та Павла Постишева для збільшення хлібозаготівель. Каганович під час інспекційної поїздки українськими областями залякує місцеве керівництво й вимагає посилення репресій.

«В морду бить никогда не следует. Но умело проведенные обыски, и не только у единоличников, но и у колхозников, рабочих, коммунистов, — это не перегиб. Надо село взять в такой «штосс», чтобы сами крестьяне раскрыли ямы», — міркуватиме він у своєму щоденнику під час інспекції Одеської області в грудні 1932-го.

Одночасно розгортається всесоюзна кампанія зі звинувачення українців у саботажі хлібозаготівель і підготовці повстання. На початку грудня 1932 року Сталін особисто наказує розповсюдити серед партійного й державного активу матеріали так званої Оріхівської справи проти керівників Оріхівського району (тепер Запорізька область), яких було засуджено за саботаж хлібозаготівель. Наприкінці місяця з'являється доповідна записка Всеволода Балицького про нібито підготовку навесні 1933-го повстання в Україні. Із цією запискою Сталін наказує ознайомити партійних функціонерів усього Союзу.

14 грудня 1932 року ЦК ВКП(б) і РНК СРСР ухвалюють таємну постанову «Про хлібозаготівлю на Україні, Північному Кавказі і в Західній області». І вона разом із посиленням репресій проти «саботажників» визначала ліквідацію українських шкіл на Кубані та масове переслідування української інтелігенції. Зміст цього документа є переконливим підтвердженням того, що метою штучно організованого голоду було руйнування української національної ідентичності й винищення українців як нації. Наприкінці грудня 1932-го Лазар Каганович під прикриттям хлібозаготівель змушує місцевих керівників вивезти з українських сіл усі наявні зернові запаси, навіть посівний матеріал. Його наказ виконано. А 1 січня 1933 року постановою ВКП(б) про застосування найжорстокіших репресій до тих, хто не здасть хліб, українцям оголосили ультиматум. І відразу режим

завдав останнього удару українському селу. Впродовж січня — на початку лютого 1933-го українськими селами прокотилася хвиля масових подвірних обшуків. Забиралося все. Селяни були позбавлені останніх залишків їжі. Їх було приречено на голодну смерть.

«А приказ — убить голодом крестьян на Украине, на Дону, на Кубани, убить с малыми детьми. Указание было забрать и семенной фонд весь. Искали зерно, как будто не хлеб это, а бомбы, пулеметы. Землю истыкали штыками, шомполами, все подпопы перекопали, все полы повзламывали, в огородах искали. У некоторых забирали зерно, что в хатах было, — в горшки, в корыта ссыпаны. У одной женщины хлеб печеный забрали, погрузили на подводу и тоже в район отвезли» — ці слова героїні роману Василя Гроссмана «Все минає», опублікованого в 1970 році, точно передають атмосферу того, що творилося в Україні восени 1932-го — на початку 1933-го.

Наприкінці січня 1933-го організатори геноциду перейшли до реалізації фінального етапу спецоперації. Головними завданнями були: добити непокірних; забезпечити весняну посівну; замести сліди злочину. Ці розпорядження віддали Павлові Постишеву, якого 24 січня 1933 року призначено фактичним керівником УССР на посаді другого секретаря ЦК КП(б)У.

Перед тим, 22 січня 1933-го, директивою Сталіна селянам заборонялося виїжджати з території УССР і Кубані в інші місцевості Радянського Союзу. Українцям припинили продавати квитки на залізничний і водний транспорт. Дороги блокували підрозділи ГПУ. Тих, хто встиг виїхати, заарештовували та повертали назад. Тільки за перші півтора місяці дії цієї директиви було затримано майже 220 тис. селян. Із них понад 186 тис. силоміць повертають у села, де вони були приречені на голодну смерть. Пізніше заблокували дороги до міст, щоб не пустити до них тих, хто голодує.

Знищити пам'ять

Із лютого 1933 року Україні починають виділяти допомогу — вибіркочу й недостатню. Вона була спрямована не на подолання голоду та порятунок українців, а на забезпечення виробничих потреб під час посівних і збиральних кампаній. Передусім допомога призначалася партійному та комсомольському керівництву, активістам. Якщо продовольство надходило до села, його використовували лише для громадського харчування тих колгоспників, котрі виходили на роботу. Знесиленим, старим, а також селянам-одноосібникам не допомагали.

«А люди знай мрут так что в одну яму кладут душ по 6 потому что некому могилы копать. 27/IV умер Бутенко Николай Федорович молодой парень 22 лет настоящий гвардеец большого роста красивый и пришлось умереть голодной смертью лиш потому что сельсовет не дал ему справки как сыну розкуркуленого отца а без справки нигде на работу не примают. А весной когда уже он совсем ослаб тогда и работа была но он не мог работать и пришлось ему умереть голодной смертью», — писатиме у своєму щоденнику Іван Білоус, селянин із Харківщини.

Тож, попри нібито «допомогу», яку надавали українським областям, смертність там упродовж першої половини 1933 року невпинно зростала. І піка сягла в червні 1933-го, коли, за підрахунками вчених-демографів, померло понад мільйон чоловіків, жінок і дітей.

Але владоможці всіма силами намагаються не допустити, щоб про влаштований ними голод хтось говорив. Навіть у власній діловій переписці, пишучи про опухання десятків і сотень тисяч сімей, голод не згадують. Партійці та чекісти пишуть лише про «продовольчі труднощі». У книгах реєстрації смертності з'являються нові терміни, як-от «безбілковий набряк» на позначення смерті з голоду. З другої половини 1933-го у вимерлі з голоду села України починають переселяти колгоспників із російських областей і Білорусі. Наприкінці того року книги реєстрації смертності за 1933-й вилучають із сілрад. Так режим намагався приховати масштаби свого злочину.

Водночас, коли в селах щодня помирають тисячі, Павел Постишев береться «остаточно вирішувати питання» ще й українських інтелектуалів. У республіці розгортається шалена кампанія «очищення» України від «петлюрівців» та «українських націоналістів». За офіційними даними, в Україні в 1933 році було арештовано більше людей, ніж у 1938-му. Поступ українізації було зупинено, у республіці розпочиналася русифікація. А українські села перетворилися на «кладбища сурової школи», як висловився «один енкаведе» в романі Василя Гроссмана «Все минає».

Журнал Тиждень (м. Київ)

Чому в Кремлі замовчували голод 1921 року в Україні?

Радянська влада по-різному сприйняла наслідки неврожаю в Україні й поволзьких губерніях — для цього були суто політичні мотиви, розкрити які дають змогу деякі архівні документи. Уперше я ознайомився з архівами про український голод початку 1920-х, будучи студентом Одеського університету. В обласному архіві в 1958 році відкрилася вакансія наукового працівника, і мені, студенту історичного факультету, запропонували її. Заручившись згодою проректора університету Ковбасюка, який був керівником моїх наукових тем, я зміг розпочати роботу в архіві за півтора року до закінчення історичного факультету, залишаючись на його стаціонарному відділенні. Спершу довелося опрацьовувати фонди установ, які були недоступні для користувачів до хрущовської кампанії десталінізації. Ситуація в українських селах у 1921 році потрясла мене до глибини душі. Тоді не знаходив пояснення на запитання, яке ятрило розум і душу: чому влада весь світ оповістила про голод на Поволжі, водночас замовчуючи голод у південних губерніях України? Посуха 1921-го однаково вплинула на продовольче становище обох регіонів, але позиція Кремля щодо них виявилася протилежною.

«Питання життя і смерті для нас — зібрати з України 200–300 млн пудів»

На початку 1990-х відділ Інституту історії України, у якому я працюю, взявся за дослідження голоду 1921–1923 років. Відтоді в моїх книжках, присвячених аналізу ленінського непу, були висвітлені найпотемніші аспекти цього українського голоду. Боюсь, однак, наша громадськість не має переконливої відповіді на запитання, позначене в заголовку цієї статті. А в ситуації інформаційної війни з Росією відповісти треба. Отже, жодної політики, тільки факти, цифри та цитати...

18 травня 1921 року Ленін телеграфував Петровському, Раковському і Фрунзе: «Тов. Бухарін каже, що врожай на півдні чудовий. Питання життя і смерті для нас — зібрати з України 200–300 млн пудів». Такою виявилася планка хлібозаготівель, озвучена головою російського уряду в телеграмі керівникам завойованої України.

Яким бачилося це завдання у зіставленні з фактичним урожаєм 1921 року? Оpubлікований у 1924-му збірник Центрального статистичного управління Російської Федерації повідомляв, що цей врожай оцінювався в 633 млн пудів. Тим часом нарком земельних справ УСРР Клименко на VII Всеукраїнському з'їзді рад (грудень 1922 року) назвав зовсім іншу цифру: 200 млн пудів. Цю різноголосицю можна було усунути відрядженням у неврожайні губернії комісії для виявлення реального стану сільського господарства. Голова уряду України Християн Раковський 11 червня провів через політбюро ЦК КП(б)У постанову, якою губпарткомом пропонувалося організувати постійний облік урожайності. Українська економічна нарада зобов'язала місцеві органи влади щотижня надсилати в центр відомості про врожай. Проте в записці Раковського Леніну від 22 січня 1922-го повідомлялося, що ця постанова «була скасована з суто політичних міркувань — не створювати паніки».

ХЛІБОЗАГОТІВЛІ В ГОЛОДУЮЧІЙ МІСЦЕВОСТІ БАЧИЛИСЯ АМОРАЛЬНИМИ. ТОМУ ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ БУЛА ЗАБЛОКОВАНА. ЗОКРЕМА, ГАЗЕТАМ

ЗАБОРОНЯЛОСЯ ВИСВІТЛЮВАТИ ТРАГІЧНЕ СТАНОВИЩЕ В ПІВДЕННИХ ГУБЕРНІЯХ

Дані про врожай 1921 року є на карті, опублікованій у 1922-му Центральною комісією допомоги голодуючим (Допгол) при ВУЦВК. У 21 повіті 5 південних губерній (Одеської, Миколаївської, Катеринославської, Запорізької та Донецької) селяни не зібрали навіть посіяного насіння. У решті повітів (10) чистий збір хлібів не перевищував 5 пудів на душу населення. Цієї кількості вистачало тільки на те, щоб не вмерти голодною смертю. Отже, третина території радянської України була голодуючим регіоном. На цій самій карті 25 повітів Наддніпрянщини позначені як райони без лишків урожаю. Чистий збір хліба становив у них від 5 до 10 пудів на особу, тож селяни могли прогодувати тільки себе. Виконуючи розверстку з торішнього врожаю і сплачуючи натуральний податок з урожаю 1921 року, вони віддавали державі чималу частину власного продовольчого запасу. У решті повітів Наддніпрянщини (25 лівобережних і 21 правобережного) чистий збір перевищував 10 пудів на особу. Але посівні площі в цих регіонах істотно зменшилися порівняно з періодом, який передував продрозверстці 1919–1920 років. Селяни обмежували засів, тому що держава забирала врожай у довільних кількостях.

«Прикласти надлюдські зусилля»

Під тиском центрального керівництва РКП(б) її український філіал вимагав розширення поставок хліба до Росії. У липні 1921 року ЦК КП(б)У зобов'язав місцеву владу «прикласти надлюдські зусилля для підняття продзаготівлі й виконання нарядів Наркомпроду навіть на шкоду задоволенню місцевих потреб». Секретар ЦК КП(б)У Дмитро Лебідь і голова ВУЦВК Григорій Петровський закликали: хочби що трапилося, авивозити треба! Зокрема, у телеграмі керівникам Чернігівської губернії писалося: «Надзвичайно важкий продовольчий стан пролетарських центрів Росії, червоних столиць Москви і Пітера зобов'язують радянську Україну прийти на допомогу, урізаючи до останнього ступеня власні потреби». У липні в південних губерніях вже почалися жнива, а з ними й продподаткова кампанія. Загроза голоду стала такою реальною, що селяни затято опиралися заготівельникам. До працівників центрального апарату Наркомпроду, які діяли в Україні паралельно з республіканським Наркоматом продовольства, підключився безпосередньо Ленін. Щоб подолати опір селян, він радив мобілізувати на Поволжі «молодь до армії в кількості близько 500 тис. штиків». Пропонував «розташувати ці ½ мільйона на Україні, щоб вони допомогли посилити продроботу, будучи надто зацікавлені в ній, особливо ясно усвідомлюючи і відчуваючи несправедливість ненажерливості багатих селян на Україні». Реалізувати цей підступний задум виявилось технічно неможливо через дезорганізацію життя на голодуючому Поволжі. Поволзькі селяни самі покидали уражені посухою місцевості й прямували пішки (залізниця була паралізована паливною кризою) в інші регіони. 439 тис. біженців знайшли притулок в Україні. Якраз ними й опікувалася створена в липні Центральною комісією допомоги голодуючим на чолі з головою Всеукраїнського центральногосвиконавчого комітету Григорієм Петровським. «Негайно вживати найрішучіших заходів примусового характеру»

6 серпня Ленін знову повернувся до ідеї про застосування регулярної армії на допомогу збройним загонам Наркомпроду. У розмові з наркомом продовольства УСРР Мироном Владимировим він заявив: «Я думаю, що для успішного збирання податку потрібні військові частини на допомогу цьому збиранню з тим, щоб ці військові частини одержували посилене постачання за рахунок місцевих селян, поки податок не буде сплачений». 12 серпня ці міркування матеріалізувалися в постанові Ради праці і оборони про застосування надзвичайних заходів під час вилучення продподатку. У ній йшлося про введення до волостей та сіл, що опиралися наркомпродівцям, військових частин. Останні мали під час збирання податку «негайно вживати найрішучіших заходів примусового характеру». Цей урядовий документ не конкретизував «найрішучіших заходів». Виконавці керувалися підзаконними інструкціями. Ось одна з них, яка поширювалася в охопленому тяжким голодом Вознесенському повіті: «Взяти в кожній волості від 15 до 25 чол. заложників з куркульського і середняцького населення. У випадку, коли яке-небудь село відмовляється дати підписку про кругову відповідальність або ж, давши підписку про виконання продподатку за 48 годин, не виконає, такі села оголошуватимуться ворогами радянської влади. Половина заложників має бути засуджена аж до застосування вищої міри покарання — розстрілу, після чого буде взято наступну групу. Все зерно незалежно від продподатку конфіскується». Хлібозаготівлі в голодуючій місцевості бачилися аморальними. Тому інформація про голод в Україні була заблокована. Зокрема, газетам заборонялося висвітлювати трагічне становище в південних губерніях. Тема голоду звучала в них постійно, але йшлося про внесок України в подолання поволзького голоду. Техніка блокування власного голоду була опрацьована в короткій резолюції політбюро ЦК КП(б)У з доповіді Владимірова «Про кампанію щодо боротьби з голодом» від 4 серпня 1921 року: «Вказати губкомам, що під час проведення кампанії необхідно розрізняти заклик до боротьби з голодом у Росії від боротьби з неврожаєм в Україні, де допомога районам, що постраждали від неврожаю, може бути цілком надана своїми губернськими або повітовими засобами». Незважаючи на дедалі більшу загрозу для життя мільйонів людей у завойованій більшовиками країні, Раднарком не звертався по допомогу до міжнародної громадськості. Вона звернулася першою. На початку липня славетний мандрівник, учений і громадський діяч Фрітгоф Нансен запропонував наркому закордонних справ Георгію Чічеріну допомогти продовольством населенню Петрограда. Потім до наркома звернувся керівник Американської адміністрації допомоги (АРА) Герберт Гувер. Ця позаурядова благодійницька організація діяла в Західній Європі з 1919 року, використовуючи для тих, хто потребував допомоги, нагромаджені на континенті під час війни величезні продовольчі запаси експедиційного корпусу США. Ленін змушений був дати згоду на переговори в Ризі з найближчим співробітником Гувера Брауном, хоч ідея допомоги з боку буржуазії йому не подобалася. Щоб збалансувати класову структуру закордонної допомоги, голова Раднаркому підключив до справи надання допомоги продовольством Комінтерн. Так виник Міжнародний комітет робітничої допомоги (Міжробдоп). Починаючи з 20 серпня в Росії розгорнулася рятівна акція АРА. Однак в Україну чужоземних рятівників не запросили...

«Селяни у відчаї риють собі могили». Тим часом становище в південних українських губерніях стало трагічним. Місцева влада не розуміла причин бездіяльності республіканського та центрального урядів і тим більше причин заблокування інформації про голод. Вони закидали Харків і Москву розпачливими телеграмами. У зверненні до ЦК Допгол при ВУЦВК керівники Донецького губвиконкому волали: «Голод на Донбасі набрав жахливих розмірів. Голодує до 500 тис. осіб. Селяни у відчаї риють собі могили, не відчуючи реальної допомоги. Досі з центру не одержано ані зернини». Якраз у цей час Ленін повідомляв місцеві органи влади, що на Донбас доставлено тримісячний запас хліба, щоб підтримати кам'яновугільну промисловість. Проте хлібом постачалися шахти, а не села. Із сіл Донеччини хліб якраз забирали. До 15 січня 1922 року з губернії було викачано 120 тис. пудів зернових культур.

Коли голодуючих селян почала косити смерть, постало природне запитання: чому голод так довго замовчували? У відкритих публікаціях республіканські діячі не наважувалися зізнатися в тому, що дисципліновано виконували вказівки центрального уряду. У підписаному Петровським звіті ЦК Допгол «Рік боротьби з голодом» з'явилось таке хитромудре пояснення: «На Україні внаслідок більш сприятливого урожаю попереднього року, незважаючи на однаковий з Поволжям вплив посухи на врожай 1921 року, гострий продовольчий нестаток дав себе відчутти тільки з пізньої осені. І до початку зими 1921 року в степах житниці федерації стався той же жахливий кошмар, що холодить кров, в тій же жахливій і моторошній різноманітності його картин, що й на Поволжі». Засвідчена у звіті ЦК Допгол (грудень 1922-го) тотожність голодного лихоліття на Поволжі та в південних областях України могла б вважатися викликом центральної владі, якби датувалася роком раніше, у розпал тяжкого голодування, що супроводжувалося десятками тисяч смертних випадків. Однак у грудні 1922-го це вже був «бунт на колінах». Стосовно тези про «більш сприятливий» урожай 1920 року в Україні порівняно з Поволжям, то вона не відповідала дійсності. Треба визнати, що продовольчі загопи більшовиків намагалися обідрати як липку і поволзьких, і українських селян. Та якщо конфіскаційна продрозверстка на Поволжі відбувалася без особливих ексцесів, то в Україні в радянської владивиникли серйозні проблеми: селяни люто опиралися пограбуванню з боку держави, зокрема силою зброї, яка у великих кількостях нагромадилася на селі за роки війни. Широкою хвилею розлився антирадянський селянський рух, який Ленін називав «куркульським бандитизмом». У жовтні 1920 року вождь з обуренням свідчив: «Ми беремо хліб з Сибіру, беремо хліб з Кубані, але не можемо взяти його з України, бо там кипить війна і Червоної армії доводиться боротися проти банд, якими вона кишить». І все-таки більшовикам вдалося вилучити в збунтованого селянства з допомогою дислокованої в Україні мільйонної армії 71,5 млн пудів хліба (160 млн пудів згідно з планом), тобто ґрунтовно пограбувати село. «Ми виявили злочинну недбалість» Переламною в ситуації з голодом стала VI Республіканська партконференція (грудень 1921 року). Вона працювала якраз тоді, коли в селах південних губерній гинули десятки тисяч селян. Спільну думку багатьох делегатів озвучив у своєму виступі Микола Скрипник: «Хіба це не було

очевидно, що ми йдемо до голоду? ЦК затримував це питання, йшов тиждень за тижнем, місяць за місяцем, і тільки тепер ми бачимо вочевидь помилку, виявлену тут. Ми тоді не насмілювалися казати, що в нас, у нашій благодатній Україні, голод». Це теж був «бунт на колінах», бо Скрипник ставив на карб республіканській парторганізації замовчування голоду. Хай там як, а після грудневої партійної конференції в Харкові ЦК РКП(б) був змушений визнати реальність українського голоду. З наголосом не на «помилці», а на злочині з мотивуванням причин цього злочину висловився Раковський у листі до Леніна від 28 січня 1922 року: «Я повинен констатувати, що стосовно продовольчих і посівних потреб наших голодуючих губерній ми виявили злочинну недбалість... Це відбувалося тому, що ми в першу чергу мали на увазі Радянську Росію і Донбас». Щоправда, посмілішав він тільки через півтора місяця, коли український голод офіційно перестав бути таємницею. Та й висловився не публічно, а в листі, що мав довірчий характер. На початку січня 1922 року Раковському дозволили звернутися по допомогу до міжнародних організацій. 10 січня він уклав з АРА угоду, аналогічну тій, що була укладена центральним урядом. 16 січня політбюро ЦК КП(б)У доручило своєму агітаційно-пропагандистському відділу і ЦК Допгол вжити заходів, щоб у пресі з'явилося «якнайбільше відомостей про голод на півдні України». Газети «Комуніст», органу ЦК КП(б)У, доручалося надіслати в губернії, які голодували, свого кореспондента. Зарубіжна допомога тривала з березня 1922 по червень 1923 року. У серпні 1922-го, коли закордонні організації повністю розгорнули роботу, вони годували 1,8 млн жителів неврожайних губерній проти 400 тис., забезпечуваних ЦК Допгол при ВУЦВК. Отже, роль закордонних організацій у рятуванні людей була вирішальною. У тогочасній пресі високо оцінювалася роль Міжнародного комітету робітничої допомоги, тоді як значення АРА та інших «буржуазних» організацій усіяко применшувалося. Однак статистика ставить кожну закордонну організацію допомоги на належне місце. За період своєї діяльності Міжробдоп надав голодуючим в Україні 383 тис. пайків, місія Фрїттьюфа Нансена — 12,2 млн, АРА — 180,9 млн пайків. На жаль, діяльність Американської адміністрації допомоги, яка припинила в Україні масову смертність, все ще залишається білою плямою в історичній науці. Я мав намір написати книжку на цю тему, але тема Голодомору 1933 року поглинула весь мій час. Благодійна допомога до всіх не доходила. В архівах і в тогочасній пресі траплялися численні повідомлення про смертні випадки від голоду впродовж осені 1922-го — пізньої весни 1923-го. І все ж такі зима 1922–1923 років для селян південних губерній виявилася набагато легшою, ніж попередня. У 1922-му в Україні було засіяно на 2,7 млн десятин менше, ніж у попередньому. Слід не забувати, що і в 1921-му внаслідок продрозверстки 1919–1920 років селяни засівали істотно менші площі, ніж до радянської окупації. Особливо великий недосів після тяжкої зими 1921–1922-го спостерігався в південних губерніях. Але з урожаєм 1922-го було відрховано понад 10 млн пудів зернових культур в експортні ресурси. Це невелика кількість, але й вона могла б полегшити становище голодуючих. Однак Кремль зобов'язав українських керівників розпочати перерваний війною експорт хліба, щоб дістати валюту.

Кінець махновщини. Значною мірою саме голод 1921-го виснажив сили антибільшовицьких селянських загонів, зокрема армії Нестора Махна. Щоб експорт зерна з голодуючого регіону не видавався

аморальним, було оголошено, що врожай 1922 року припинив голод. У жовтні 1922-го ЦК Допгол при ВУЦВК перейменували в Центральну комісію з боротьби з наслідками голоду (ЦК Наслідгол). Як експорт хліба, так і поставки до Росії призвели до того, що голод у південних губерніях протримався весь 1922-й і перейшов у першу половину 1923-го. «Зачистка» села

Тепер треба відповісти на запитання, поставлене в заголовку цієї статті. Зрозуміло, чому в системі пріоритетів більшовицького центру під час здійснення продовольчої політики одне з найперших місць належало робітничому класу. Якби ленінська партія не впералася з наданням хоча б мінімальних пайків багатотисячним робітничим колективам, вони відмовили б їй у підтримці. Голодні й згуртовані робітники для диктатури небезпечніші, ніж розпорошені селяни. Та не до всіх селян більшовицький уряд ставився однаково. Факти свідчать про те, що поволжцям надавали допомогу. Мотиви вибіркового ставлення влади до регіонів під її контролем не лежать на поверхні. Однак є пояснення, що ґрунтується на фактах. Українське село було охоплене антибільшовицьким повстанським рухом. Як вказувалося у звіті уряду Раковського на VI Всеукраїнському з'їзді рад, за 1921 рік у справі «замирення» села було зроблено більше, ніж за весь попередній період. Чекисти подали відповідну довідку: за перші 10 місяців року було виведено з боротьби 444 отамани, серед них убито в боях 189, розстріляно 9, заарештовано 84, добровільно з'явилося з повинною і було амністовано 162. Більша частина тих, хто з'явився з повинною, припадала на другу половину року. Історики радянського часу твердили, що повстанський рух почав спадати, коли селяни відчували благодійний вплив нової економічної політики. Однак методи хлібозаготівель лишилися тими самими, хоча продрозверстку замінили продподатком. Переконливіше звучить пояснення, що випливає з досвіду боротьби Нестора Махна. Переслідувані частинами Червоної армії, махновці зібралися на нараду в селі Ісаївка Таганрозького повіту 21 липня 1921 року. Обговорювалося питання, у якому регіоні продовжити боротьбу. Махно спробував змінити звичний, але небезпечний через насиченість радянськими військами регіон і зробив рейд донецькими та поволзькими степами. Та в умовах голоду, що наближався, політична активність селян спала практично до нуля. Ніким не підтриманий, «батько» був змушений повернути тачанки на захід, перетнув спочатку Дніпро, а потім Дністер й опинився у вигнанні, у Румунії. Голод виявився чинником, який ефективніше, ніж каральні експедиції, втихомирював повстанців. Збагнувши це, центральний уряд допоміг природному катаклізму впоратися з «куркульським бандитизмом», конфіскуючи злиденні продовольчі запаси навіть у селян південних губерній. Голод 1921–1923 років в Україні звикли називати голодомором. Не можу з цим погодитися, Голодомор (із великої літери!) мусить бути один, щоб збігатися з іншим, уже правовим терміном — геноцидом.

*Станіслав Кульчицький
(м. Київ)*

Рецепти *української* кухні

Варений шпондер

Інгредієнти:

- шпондер (бекон): 700 г;
- вода: 1 л;
- перець духмяний: 5 горошин;
- перець чорний: 10 горошин;
- перець чилі (порошок): 1 г;
- лавровий лист: 4 менших листа;
- селера: корінь 10 г, листя і стебло;
- цибуля: 3 малі цибулини;
- часник: 1 головка; сіль: 30 г;
- оцет: 40 г, або пів цілого лимона;
- базилік (сушений): 1 ч.л.

Спосіб приготування

Шпондер залити водою додати всі інгредієнти довести до кипіння, збавити вогонь, накрити кришкою і варити 1 годину. Зварений шпондер залишити до повного вистигання на 12 год.

Охолоджений шпондер помістити у холодильник для застигання. Готовий шпондер нарізається тонкими плястками. Додатками можуть бути гірчиця, гостра аджика, хрін.

Державне агентство
лісових ресурсів України

<http://dklg.kmu.gov.ua>

Акція
**Майбутнє
лєсу**
у твоїх
руках!

Візьми участь в акції – посади своє дерево!

● ШВИДКО

● ЗРУЧНО

● ПРЯМО
В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

● ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ

В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТЗОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

